

STRATEGIA

ROZWOJU GMINY MYSZYNIC

DO 2030 ROKU

MYSZYŃC, MAJ 2022

PROJEKT

ZLECENIODAWCA:
URZĄD MIEJSKI W MYSZYŃCU
PLAC WOLNOŚCI 60
07-430 MYSZYŃCIEC

WYKONAWCA:
EKOD URBANISTYKA ŁUKASZ KOWALSKI
E-MAIL: ekod.urbanistyka@gmail.com

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	3
WSTĘP	4
1 WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY	6
2 ROZWÓJ STRATEGICZNY GMINY DO 2030 ROKU	15
2.1. WIZJA ROZWOJU	15
2.2. FILARY ROZWOJU	15
2.3. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	17
2.4. KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	18
3 OCZEKIWANE REZULTATY I WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	29
4 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY	34
5 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	36
6 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	39
7 SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	43
8 RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	45

WSTĘP

PRZEDMIOT, CEL I ZAKRES

Przedmiotem opracowania jest „Strategia Rozwoju Gminy Myszyniec do 2030 roku” (zwana dalej: „Strategią”), ukierunkowana na kreowanie i wzmacnianie stabilnego rozwoju społecznego, ekonomicznego i przestrzennego.

Celem Strategii jest określenie założeń polityki rozwoju Gminy, poprzez wskazanie, na podstawie dokonanej uprzednio szczegółowej diagnozy:

- wizji rozwoju lokalnego,
- celów strategicznych w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
- kierunków działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwanych rezultatów planowanych działań oraz wskaźników ich osiągnięcia.

Poza funkcją programowo-planistyczną, Strategia stanowić będzie narzędzie umożliwiające pozyskiwanie środków finansowych na poszczególne działania rozwojowe.

Zakres czasowy realizacji Strategii został przewidziany na lata 2022-2030.

Zakres terytorialny obejmuje gminę miejsko-wiejską Myszyniec, w jej obszarze geograficznym i granicach administracyjnych.

PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE

Strategię opracowano **zgodnie z wymogami ustawowymi**, a zwłaszcza¹:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Dokument uwzględnia ponadto **wytyczne Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej** („Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny”, 2021).

Proces formalnego opracowania dokumentu rozpoczął się w dniu 29 listopada 2021 r. roku, gdy Rada Miejska w Myszyncu podjęła Uchwałę Nr XXV/268/21 w sprawie przystąpienia do opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Myszyniec do 2030 roku oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

METODYKA PRZYGOTOWANIA I WDRAŻANIA

W opracowaniu Strategii przyjęto metodę ekspercko-partycypacyjną (społeczną). Proces przygotowania i wdrażania dokumentu można podzielić na następujące etapy:

Etap 1 – Rozpoczęcie procesu. Prace wstępne polegające na przyjęciu harmonogramu działań i wstępnych założeń, identyfikacja interesariuszy oraz pierwszy etap konsultacji społecznych (ankietyzacja).

Etap 2 – Diagnoza. Prace analityczno-diagnostyczne, obejmujące m.in.:

1. Analizę materiałów wyjściowych (szczególnie *desk* i *web research*), w tym dokumentów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich, a także materiałów udostępnionych przez urzędy i instytucje.
2. Analizę danych statystycznych.

¹ Publikatory poszczególnych aktów prawnych, aktualne na dzień sporządzenia Opracowania, przytoczono w spisie materiałów źródłowych.

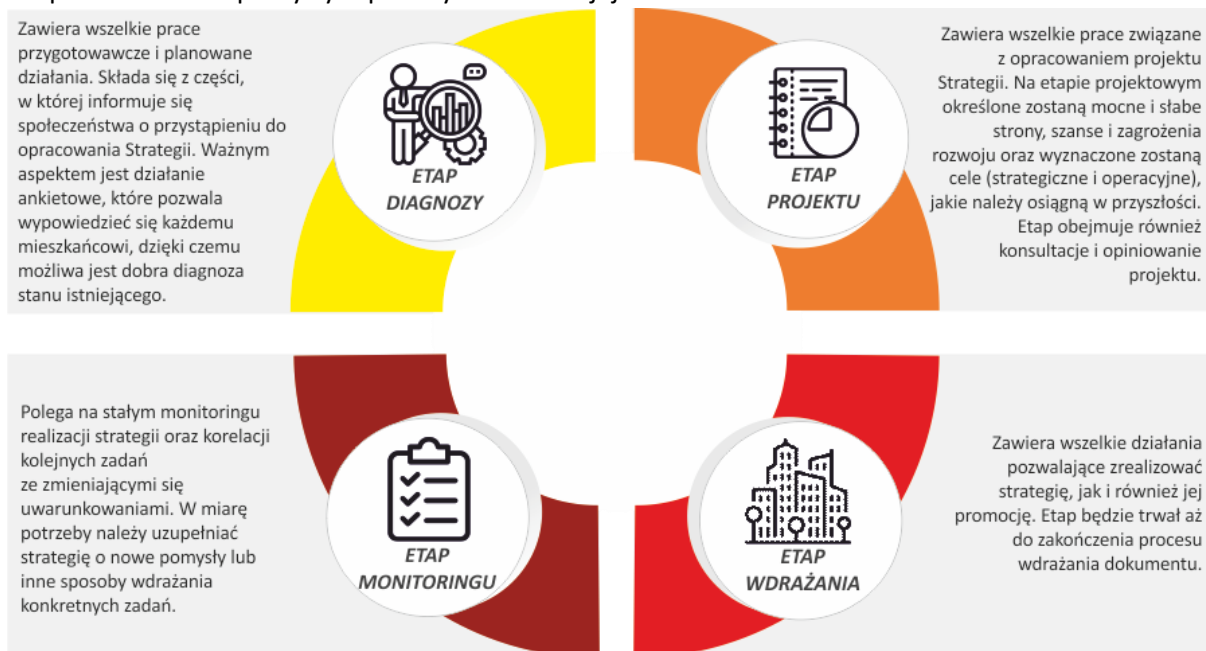
3. Charakterystykę Gminy i ocenę stanu obecnego, w odniesieniu do sytuacji historycznej oraz otoczenia geograficznego, w wymiarach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w tym środowiskowym.
4. Analizę opinii społeczności lokalnej w zakresie wyzwań i zagrożeń rozwojowych, za pośrednictwem prowadzonego procesu partycypacji społecznej.
5. Wnioski z przeprowadzonych analiz i ocen, w tym identyfikacja mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń oraz nadanie im priorytetu.

Etap 3 – Projekt. Prace mające na celu ukierunkowanie polityki rozwoju, obejmujące m.in.:

1. Zdefiniowanie wizji rozwoju Gminy.
2. Ustalenie celów strategicznych na podstawie, zidentyfikowanych wcześniej, mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń.
3. Sformułowanie kierunków działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych, w formie celów operacyjnych i przypisanych im działań operacyjnych.
4. Konsultacje, w tym społeczne, zaproponowanych rozwiązań.
5. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji. Selekcja i ostateczny wybór kierunków polityki rozwoju.
6. Poddanie dokumentu stosownym opiniom oraz procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Etap 4 – Wdrażanie. Zatwierdzenie Strategii przez podjęcie uchwały Rady Miejskiej stanowi zwieńczenie prac projektowych i jednocześnie początek etapu wdrażania zaplanowanych działań i obranych kierunków. Zawiera wszelkie działania pozwalające zrealizować Strategię, w tym jej promocję.

Etap 5 – Monitoring. Obejmuje w głównej mierze stały monitoring postępów i zmieniających się uwarunkowań. Należy podkreślić, iż Strategia Rozwoju Gminy nie jest dokumentem w pełni zamkniętym (skończonym) – stanowi ramy rozwoju na najbliższe 8 lat, które w miarę potrzeby należy uzupełniać o nowe pomysły i sposoby wdrażania jej ustaleń.

Ryc. 1 Schemat przygotowania i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy

Materiał źródłowy: Opracowanie własne (ikony: Freepik).

1 WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY

Formułowanie założeń do Strategii to proces złożony i wieloetapowy. Najogólniej ujmując proces ten można podzielić na część diagnostyczną, dotyczącą stanu obecnego, oraz część prognostyczną, dotyczącą przyszłości Gminy. Aby lepiej zrozumieć uwarunkowania rozwojowe, w ramach podsumowania zaleca się sporządzenie strategicznej analizy SWOT.

Analiza SWOT przeprowadza się w układzie czterech grup czynników wyodrębnionych na podstawie analizy zjawisk podzielonych na wewnętrzne (w jej obrębie) i zewnętrzne (poza jednostką terytorialną) oraz na sprzyjające (pozytywne) i niesprzyjające (negatywne). Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter rozpatrywanych grup czynników: *strengths* – silne strony, *weaknesses* – słabości, *opportunities* – szanse, *threats* – zagrożenia. Punkt wyjścia dla analizy stanowią atuty i słabości, które bada się w odniesieniu do szans i zagrożeń.

Poniższa analiza SWOT stanowi podsumowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy, stanowiącej załącznik 2 do uchwały przyjmującej Strategię Rozwoju Gminy. W analizie SWOT pogrupowano zagadnienia na strefę przestrzenno-środowiskową – tabela 1, oraz na społeczno-gospodarczą – tabela 2.

Analiza SWOT w aspekcie społeczno-gospodarczym skupia się głównie na czynnikach wpływających na jakość życia mieszkańców Gminy i potencjale inwestycyjnym (gospodarczym). W szczególności poruszana jest również kwestia pozycji Gminy na tle sąsiednich jednostek administracyjnych.

Analiza SWOT w aspekcie przestrzenno-środowiskowym obejmuje przede wszystkim uwarunkowania środowiskowe i wynikające z nich możliwości i bariery rozwojowe. Poruszana jest także kwestia szeroko pojętego zagospodarowania przestrzeni oraz związanych z nim stanem i potencjałem do rozwoju poszczególnych kategorii zabudowy, infrastruktury drogowej i technicznej.

Wyniki analizy SWOT stanowią punkt wyjścia do opracowania wyzwań rozwojowych i wyboru scenariusza rozwoju, a w konsekwencji określenia schematu polityki rozwoju Gminy:

Ryc. 2 Istota analizy SWOT

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

Tab. 1 Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (analiza SWOT) w strefie przestrzenno-środowiskowej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p data-bbox="288 304 878 328">POŁOŻENIE, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ</p> <ul data-bbox="109 357 1061 568" style="list-style-type: none"> • Zasobność w ponadlokalne układy komunikacyjne (droga krajowa nr 53 oraz drogi wojewódzkie nr 645 i 614). • Znacząca poprawa warunków komunikacyjnych w stosunku do lat poprzednich (modernizacje i rozbudowy dróg, realizacja tras rowerowych). • Dobra dostępność komunikacji zbiorowej miasta Myszyńca i Myszyńca Starego. • Dobra lub dostateczna dostępność sieci 3G/4G. 	<p data-bbox="1267 304 1856 328">POŁOŻENIE, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ</p> <ul data-bbox="1093 357 2045 794" style="list-style-type: none"> • Niewielki stopień dywersyfikacji transportu (brak transportu kolejowego/wodnego i brak możliwości ich rozwoju). • Niezadowolający stan techniczny niektórych odcinków dróg, zarówno lokalnych, jak i ponadlokalnych. • Duże natężenie ruchu kołowego na drodze krajowej nr 53, w tym znaczne spowolnienie ruchu na odcinku przebiegającym przez Myszyńc. • Niska dostępność komunikacji zbiorowej, poza Myszyńcem i Myszyńcem Starym. • Niska, ogólna dostępność transportowa Gminy w ujęciu krajowym. • Znaczne oddalenie od ośrodków miejskich rangi wojewódzkiej. • Niejednorodny zasięg działania mobilnych sieci komórkowych (problemy z dostępnością sieci, zwłaszcza na terenach wiejskich w zabudowie rozproszonej). • Brak dostępu do sieci 5G.
<p data-bbox="412 817 759 841">ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA</p> <ul data-bbox="109 869 1061 1382" style="list-style-type: none"> • Sprzyjające zabudowie, równinne ukształtowanie terenu (brak istotnych ograniczeń dla wdrażania procesów rozwojowych). • Na przeważającym obszarze brak znaczących utrudnień geologiczno-inżynierskich. • Znaczące zasoby dobrych jakościowo wód podziemnych wgłębnych (zbiornik "Sandr Kurpie"). • Wartościowe walory przyrodnicze Gminy. Duży udział terenów czynnych biologicznie, w tym cennych kompleksów leśnych, łąk i pastwisk oraz gruntów ornych. Bioróżnorodność gatunkowa roślin i zwierząt. • Stosunkowo niewielkie przekształcenia środowiska, w tym niski stopień zasklepienia gruntów. • Wysoki poziom zводociągowania Gminy. • Dostatecznie rozwinięty system przesyłu energii elektrycznej. • Wyróżniający się poziom rozwoju sektora odnawialnych źródeł energii (liczne indywidualne systemy OZE oraz duże instalacje/farmy fotowoltaiczne). • Właściwie funkcjonujący i dostosowany do wymogów i standardów wspólnotowych i krajowych system gospodarki odpadami. 	<p data-bbox="1391 817 1738 841">ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA</p> <ul data-bbox="1093 869 2045 1321" style="list-style-type: none"> • Brak potencjału surowcowego kopalin skalnych. • Brak istotnego potencjału wodnego (niewielkie rzeki i brak jezior naturalnych). • Niewielka powierzchnia Gminy objęta formą ochrony przyrody: obszar Natura 2000 Bory Chrobotkowe Karaska PLH140047 obejmuje zaledwie 1,5% powierzchni Gminy. • Brak ustanowienia ochrony pomnikowej dla wartościowych okazów drzew, poza jednym przypadkiem (zaledwie 1 pomnik przyrody na terenie Gminy). • Wciąż niewystarczający stopień skanalizowania lub wyposażenia w indywidualne systemy oczyszczania ścieków (przysadowe oczyszczalnie ścieków). • Brak sieci ciepłowniczej i możliwości jej realizacji. • Brak sieci gazowniczej (gazu przewodowego). • Przeważnie relatywnie niski udział odpadów zbieranych selektywnie. • Obecność wyrobów zawierających azbest.

KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE	KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE
<ul style="list-style-type: none"> Zasobność w historyczne obiekty zabytkowe, w tym najbardziej reprezentatywne: kościół parafialny (Bazylika p.w. Trójcy Przenajświętszej, XVIII-wieczna dzwonnica, zabudowa z początku XX wieku (w tym drewniane domy z przełomu XIX/XX wieku). Znaczące zachowanie stanu dziedzictwa kulturowego (m.in. obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz tradycyjna zabudowa kurpiowska). 	<ul style="list-style-type: none"> Niewłaściwy stan techniczny niektórych obiektów ujętych w ewidencji zabytków, powodujący stopniowe niszczenie obiektów tradycyjnej zabudowy kurpiowskiej.
SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA
<ul style="list-style-type: none"> Istotna zasobność w obiekty bazy sportowo-rekreacyjnej, w tym sztandarowy dla Gminy zespół obiektów „Kurpiowska Kraina”. Sprzyjające walory przyrodnicze, zwłaszcza potencjał wodny zbiornika „Wykrot” w zakresie turystyki wypoczynkowej, rzek Rozogi i Szkwy w zakresie turystyki kwalifikowanej, a także sprzyjające warunki bioklimatyczne i obecność kompleksów leśnych Puszczy Kurpiowskiej („Puszczy Zielonej”), o wysokim potencjale wykorzystania rekreacyjnego (siedliska borowe). Sprzyjające walory antropogeniczne, zwłaszcza kulturowe. 	<ul style="list-style-type: none"> Przełomowy stan techniczny niektórych obiektów bazy sportowo-rekreacyjnej. Nieoptymalny stan posiadania w zakresie rodzajów i liczby obiektów sportowo-rekreacyjnych. W dalszym ciągu niedostatecznie wykorzystywany potencjał turystyczny.
PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE
<ul style="list-style-type: none"> Stosunkowo aktualny, nadrzędny dokument kształtowania polityki przestrzennej, jakim jest Studium. Miasto Myszyniec, jako główny ośrodek rozwoju, stymulujący wzrost społeczno-gospodarczy Gminy, z istotną rolą niektórych miejscowości wiejskich, jako ośrodków wspomagających. 	<ul style="list-style-type: none"> Niski stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – oparcie większości inwestycji budowlanych, publicznych i prywatnych, na doraźnych decyzjach administracyjnych wz/icp. Duże rozproszenie zabudowy. Obecność obszarów zdegradowanych i wymagających rewitalizacji.
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
<ul style="list-style-type: none"> Relatywnie czyste powietrze w skali roku, w tym brak dużych, punktowych emitorów zanieczyszczeń. Brak zagrożenia osuwiskowego. Zbiorniki retencyjne „Wykrot” i „Zawodzie” oraz obecność rozbudowanej sieci rowów melioracyjnych, jako obiekty służące przeciwdziałaniu skutkom potencjalnej suszy. 	<ul style="list-style-type: none"> Występujące okresowo zjawisko niskiej emisji w obszarach zwartej zabudowy i związane z tym okresowe pogarszanie stanu sanitarnego powietrza (w sezonie grzewczym). Występowanie obszarów zagrożonych powodzią (rzeczną od Rozogi i Szkwy) oraz powodzią opadową (rejon zwartej zabudowy Myszynca). Znaczne zagrożenie suszą i związane z nią zagrożenia pożarowe. Zbiornik retencyjny „Wykrot” niepełniący na przeważającej części Gminy funkcji ochrony przeciwpowodziowej (lokalizacja zbiornika w południowej, przygranicznej części Gminy – w dole rzeki).

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p align="center">POŁOŻENIE, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ</p>	<p align="center">POŁOŻENIE, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa i przebudowa istniejących ciągów komunikacyjnych oraz realizacja nowych dróg i ścieżek rowerowych. • Budowa obwodnicy Myszyniec w ciągu drogi krajowej nr 53, wraz z zapleczem infrastrukturalnym, w tym węzły komunikacyjne. • Rozbudowa i przebudowa dróg wojewódzkich nr 614 i 645 na całej długości (w tym poza granicami gminy Myszyniec), jako zapewniających dogodne połączenie z siecią głównych (siecią autostrad i dróg ekspresowych). • Ukształtowanie trasy na kierunku Myszyniec-Pełty-Wielbark-Nidzica, poprzez jej całościową modernizację, jako alternatywnej drogi dojazdowej do trasy ekspresowej S7. • Poprawa zasięgu działania mobilnych sieci komórkowych. • Inwestycje w nowoczesne technologie, zapewniające dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Marginalizacja komunikacyjna Gminy, zwłaszcza w kontekście oddalenia od głównych szlaków komunikacyjnych kraju (sieci autostrad i dróg ekspresowych). • Wykluczenie cyfrowe.
<p align="center">ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA</p>	<p align="center">ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z jednostkami zewnętrznymi w zakresie zachowania i ochrony cennych elementów i zasobów środowiska. • Dalsza rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych. • Modernizacja oczyszczalni ścieków w Myszyncu. • Modernizacje istniejących, napowietrznych linii elektroenergetycznych, w tym ich przebudowy na linie kablowe (w terenach zurbanizowanych). • Dalszy rozwój rozproszonej (indywidualnej) energetyki odnawialnej. • Budowa sieci gazowej, z jednoczesną dywersyfikacją źródeł energii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Degradacja walorów i zasobów środowiska przyrodniczego, poprzez ich nieracjonalne wykorzystanie lub brak właściwej ochrony prawnej. • Zaprzestanie inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną. • Obciążenie systemu elektroenergetycznego lub zakłócenia w dostawach energii elektrycznej. • Nadmierny lub niekontrolowany rozwój systemów OZE (dużych instalacji, w tym farm fotowoltaicznych) i związane z nim problemy z magazynowaniem energii. • Nadmierne „poleganie” na źródłach energii, których dostępność uzależniona jest od dostaw paliw z zewnątrz (głównie dotyczy paliw gazowych).
<p align="center">KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE</p>	<p align="center">KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Objęcie dodatkowych obiektów i obszarów ochroną konserwatorską. • Renowacja lub adaptacja obiektów zabytkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Presja urbanistyczna na tereny tradycyjne zabudowy, w tym wprowadzanie zabudowy „obcej” kulturowo i krajobrazowo. • Rozmycie odpowiedzialności za stan zabytków i brak skutecznej egzekucji za niszczenie zabytków. • Zdarzenia losowe (pożary, klęski żywiołowe).

SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA
<ul style="list-style-type: none"> • Walory przyrodnicze i zasoby antropogeniczne (w tym zwłaszcza sztandarowe, jak „Kurpiowska Kraina” oraz kościół z dzwonnica), na których można oprzeć ideę rozwoju ruchu turystycznego w Gminie. • Położenie w rejonie o relatywnie mało zanieczyszczonym powietrzu, w oddaleniu od dużych miast i aglomeracji. • Dalsza rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaprzestanie inwestycji w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną. • Wyższa atrakcyjność turystyczna obszarów w otoczeniu, zwłaszcza Mazur.
PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE
<ul style="list-style-type: none"> • Objęcie miejscowymi planami zagospodarowania obszarów rozwojowych Gminy. • Optymalna koncentracja zabudowy, w tym przeciwdziałanie dalszemu rozpraszaniu zabudowy. • „Uruchomienie” spójnej przestrzennie i uzbrojonej strefy aktywizacji gospodarczej. • Zaplanowane na szczeblu regionalnym lub krajowym inwestycje celu publicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dalsze rozpraszanie zabudowy (niekontrolowana presja inwestycyjna). • Brak estetyki zainwestowania. • Brak działań rewitalizacyjnych.
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
<ul style="list-style-type: none"> • Wyeliminowanie lub istotne ograniczenie źródeł niskiej emisji (główniej przyczyny okresowego zanieczyszczenia powietrza w Gminie). Wyeliminowanie spalania śmieci. • Adaptacja do postępujących zmian klimatu (m.in. inwestycje w „błękitno-zieloną” infrastrukturę). • Przeciwdziałanie dalszej zabudowie na terenach zagrożonych powodzią. • Zachowanie wolnych od zabudowy łąk i pastwisk w dolinie Rozogi na wschód od Myszyńca (naturalne rozlewisko rzeki w przypadku powodzi). 	<ul style="list-style-type: none"> • Emisja zanieczyszczeń atmosferycznych z terenów sąsiednich. • Postępujące zmiany klimatyczne. • Wystąpienie klęski żywiołowej (huraganowych wiatrów, powodzi, nawałnic i gradobii, suszy i pożarów itd.).

Tab. 2 Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (analiza SWOT) w strefie społeczno-gospodarczej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p style="text-align: center;">LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przeważnie dodatni przyrost naturalny. • Niska gęstość zaludnienia (komfort zamieszkania). • Stosunkowo korzystna struktura demograficzna. Przewaga ludności w wieku produkcyjnym. Wyższy, od przeciętnego w Polsce, udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. • Ponad połowa mieszkańców ocenia bardzo dobrze lub raczej dobrze poziom życia w Gminie. 	<p style="text-align: center;">LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powolny, sukcesywny spadek liczby ludności. • Stale ujemne saldo migracji. • Co 8 mieszkańców Gminy ocenia raczej źle lub zdecydowanie źle poziom życia w Gminie.
<p style="text-align: center;">ROLNICTWO, GOSPODARKA I RYNEK PRACY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korzystne warunki rozwoju zwierzęcej gospodarki rolnej. • Relatywnie wysoki w stosunku do gmin ościennych poziom przedsiębiorczości. • Malejący poziom bezrobocia, wzrost aktywności gospodarczej i wzrost zatrudnienia w ciągu ostatnich lat. 	<p style="text-align: center;">ROLNICTWO, GOSPODARKA I RYNEK PRACY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niskiej klasy gleby gruntów ornych, a tym samym utrudniona produkcja roślinna. • Wciąż wyraźnie niższy od średniej w kraju i województwie poziom przedsiębiorczości. • Brak dużych przedsiębiorstw oraz znikoma ilość średnich przedsiębiorstw. • Wciąż zbyt niski wskaźnik zatrudnienia. • Brak kompleksowej oferty inwestycyjnej dla przedsiębiorców.
<p style="text-align: center;">KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywnie funkcjonujące instytucje kultury na terenie Gminy. • Bogata oferta kulturalna Gminy, w tym regularne wydarzenia i imprezy kultywujące tradycję i folklor. • Wysokie poczucie przynależności większości mieszkańców do ludności kurpiowskiej – tożsamość kurpiowska. • W dalszym ciągu kultywowana, spuścizna kultury kurpiowskiej. 	<p style="text-align: center;">KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wciąż wyraźnie niższa rozpoznawalność Kurpiów niż najbardziej znanych grup etnicznych w Polsce (Kaszubi, Górale).
<p style="text-align: center;">SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Istniejące na terenie Gminy kluby sportowe - piłka nożna i lekkoatletyka. • Istniejąca oferta turystyczna, opierająca się o zasoby kompleksu „Kurpiowska Kraina”. 	<p style="text-align: center;">SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kluby sportowe o ograniczonym zakresie działalności (piłka nożna, lekkoatletyka, sztuki walki – brak innych sekcji, np. piłka siatkowa, piłka koszykowa). • Wciąż niedostateczna oferta spędzania wolnego czasu (według społeczeństwa Gminy). • Brak rozbudowanej oferty turystycznej, zwłaszcza poza sezonem wakacyjnym.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonujące na terenie Gminy podmioty i instytucje zaangażowane w zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego (zwłaszcza straż pożarna i policja). • Stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa, w tym spadające wskaźniki popełnianych przestępstw i wzrastające wykrywalności sprawców przestępstw. • Niskie ryzyko poważnej awarii przemysłowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak regularnych inicjatyw na rzecz poprawy bezpieczeństwa społeczeństwa – kursy i szkolenia w zakresie ochrony zdrowia lub obronności. • W dalszym ciągu niska świadomość społeczna nt. potencjalnych zagrożeń przyrodniczych (m.in. nt. szkodliwości spalania odpadów dla powietrza atmosferycznego, możliwości adaptacji do ekstremalnymi zjawisk pogodowych).
POLITYKA SPOŁECZNA	POLITYKA SPOŁECZNA
<ul style="list-style-type: none"> • Właściwy (dostateczny) dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej. • Funkcjonujące instytucje pomocy społecznej. • Szereg działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomani, a także istniejący Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. • Wyróżniający się wskaźnik wyposażenia mieszkań w instalacje wodno-sanitarne. • Wyróżniający się zasób ilościowy mieszkań komunalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak placówek specjalistycznej opieki zdrowotnej. • Występujące problemy społeczne, dotyczące przynajmniej co 17 mieszkańca Gminy (ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm, niepełna rodzina lub wielodzietność). • Wciąż niewystarczająca profilaktyka uzależnień. • Słabsze tempo wzrostu ilości mieszkań w stosunku do średniej powiatowej. • Słabszy wskaźnik przeciętnej wielkości mieszkań w stosunku do większości gmin sąsiednich. • Niedostateczny stan techniczny mieszkań komunalnych oraz brak mieszkań chronionych.
EDUKACJA I KAPITAŁ SPOŁECZNY	EDUKACJA I KAPITAŁ SPOŁECZNY
<ul style="list-style-type: none"> • Zadawalający poziom dostępności do usług oświatowych na poziomie szkolnym, wyróżniający się w stosunku do gmin ościennych. • Obecność placówki ponadpodstawowej (Zespół Szkół Powiatowych). • Aktywnie działające organizacje i stowarzyszenia lokalne, o wskaźniku liczebności zbliżonym do średniej krajowej i średniej w powiecie. • Wysoki poziom integracji lokalnej społeczności, w tym aktywny udział znacznej części mieszkańców w „życiu” Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak żłobka lub klubu dziecięcego. • Malejąca liczba uczniów szkół podstawowych. • Zazwyczaj niższa niż średnio w kraju frekwencja wyborcza.
FINANSE SAMORZĄDOWE	FINANSE SAMORZĄDOWE
<ul style="list-style-type: none"> • Regularny wzrost dochodów ogółem, w tym dynamiczny wzrost dochodów własnych w ostatnich kilku latach. • Stosunkowo wysoki wskaźnik dochodów własnych w odniesieniu do gmin ościennych. • Regularny wzrost wydatków ogółem, w tym wyróżniający się udział wydatków inwestycyjnych. • Wysoki poziom dofinansowań zewnętrznych, głównie dotacji unijnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Znaczne uzależnienie działań proinwestycyjnych od możliwości finansowania zewnętrznego.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p style="text-align: center;">LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE</p>	<p style="text-align: center;">LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Odwrócenie obecnych tendencji demograficznych, w kierunku wzrostu liczby ludności (w szczególności wzrost dzietności oraz imigracja, zwłaszcza powrotna). • Poprawa warunków życia i zamieszkania w Gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymujący się odpływ ludności, połączony ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego. • Nagły i nadmierny napływ ludności, zwłaszcza „obcych” kulturowo.
<p style="text-align: center;">ROLNICTWO, GOSPODARKA I RYNEK PRACY</p>	<p style="text-align: center;">ROLNICTWO, GOSPODARKA I RYNEK PRACY</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój nowoczesnego rolnictwa, w tym gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego. • Rosnące zainteresowanie zewnętrznymi produktami lokalnymi i ekologicznymi. • Wzrost poziomu przedsiębiorczości, zwłaszcza rozwój sektora kreatywnego MŚP. • Udogodnienia dla przedsiębiorców, w tym: ulgi podatkowe, przygotowanie terenów inwestycyjnych. • Pojawienie się znaczącego zakładu pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedoinwestowanie gospodarstw rolnych. • Pasywna postawa osób długotrwale bezrobotnych. • Niekorzystne zmiany w środowisku zatrudnienia – wzrastające koszty pracy. • Konkurencyjny rynek pracy lub oferta inwestycyjna dla przedsiębiorców w najbliższych ośrodkach miejskich (Ostrołęka, Chorzele, Szczytno) i wiejskich (m.in. Łyse, Kadziłło). • Ewentualna stagnacja gospodarcza kraju lub kryzys gospodarczy.
<p style="text-align: center;">KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE</p>	<p style="text-align: center;">KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Dalsze promowanie i propagowanie działalności kulturowej, w tym poszerzanie działalności instytucji kultury. • Zwiększenie ekspozycji gminy Myszyńca i miasta Myszyńca, jako ośrodka etnograficznego kultury kurpiowskiej („stolicy Kurpi”). 	<ul style="list-style-type: none"> • Spadek znaczenia kultury kurpiowskiej i utrata tożsamości regionalnej wśród dzieci i młodzieży. • Propagowanie obcych kulturowo wzorców.
<p style="text-align: center;">SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA</p>	<p style="text-align: center;">SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój i wsparcie klubów sportowych i inicjatyw związanych ze sportem, rekreacją lub turystyką. • Wzrost znaczenia turystyki, jako istotnego sektora gospodarki w Gminie (rozwój turystyki biznesowej, kulturowej, przyrodniczej i kwalifikowanej, wypoczynkowej). 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie zainteresowania sportem wśród dzieci i młodzieży. • Brak aktywności fizycznej przez ludność w wieku „średnim” i seniorów. • Brak spójnej strategii rozwoju sektora turystyki w Gminie (powiązanie gminnej oferty turystycznej z sektorem prywatnym).
<p style="text-align: center;">BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE</p>	<p style="text-align: center;">BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Doinwestowanie podmiotów i instytucji zaangażowanych w zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego. • Nowe inicjatywy w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa społeczności lokalnej (kursy i szkolenia w zakresie ochrony zdrowia, obronności, itp.). • Wzrost świadomości społecznej nt. zagrożeń przyrodniczych, szkodliwości niektórych form działalności człowieka oraz możliwości przeciwdziałania zagrożeniom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bierność społeczna w zakresie zgłębiania wiedzy i praktyki dotyczącej umiejętności radzenia sobie w kryzysowych sytuacjach. • Wzrost poziomu przestępczości. • Konflikty społeczne wywołane sytuacją zewnętrzną. • Wystąpienie istotnej awarii np. w transporcie substancji niebezpiecznych.

POLITYKA SPOŁECZNA	POLITYKA SPOŁECZNA
<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie warunków do poprawy oferty medycznej, zwłaszcza w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej. • Właściwie funkcjonująca (skuteczna) i odpowiednio finansowana pomoc społeczna. • Wzrost standardów zamieszkania, w tym w zakresie mieszkalnictwa socjalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczne środki finansowe na ochronę zdrowia lub ograniczony dostęp do kadr ochrony zdrowia, zarówno podstawowej opieki medycznej, jak i specjalistycznej. • Skokowy wzrost zapotrzebowania na pomoc społeczną, związane z pojawieniem się zagrożeń dla zdrowia i życia ludności (m.in. choroby zakaźne, katastrofy naturalne, konflikty). • Starzenie się społeczeństwa. • Pogłębianie się problemów społecznych, w tym zubożenie społeczeństwa. • Stagnacja na rynku mieszkaniowym lub degradacja warunków zamieszkania.
EDUKACJA I KAPITAŁ SPOŁECZNY	EDUKACJA I KAPITAŁ SPOŁECZNY
<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie placówki opieki dla najmłodszych (opieki żłobkowej). • Sukcesywny wzrost aktywności obywatelskiej, zarówno w odniesieniu do spraw lokalnych, jak i wyborów powszechnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spadek poziomu kształcenia lub brak wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej. • Spadek zainteresowania społeczeństwa sprawami lokalnymi oraz bierność wyborcza.
FINANSE SAMORZĄDOWE	FINANSE SAMORZĄDOWE
<ul style="list-style-type: none"> • Sukcesywny wzrost dochodów własnych Gminy. • Właściwie kierunkowane wydatki inwestycyjne. • Wysoka skuteczność w pozyskiwaniu środków finansowych zewnętrznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne trendy w sektorze finansowym na poziomie ogólnokrajowym (m.in. inflacja), w tym kryzys finansowy. • Spadek dochodów własnych. • Blokada lub ograniczenie środków zewnętrznych na działania rozwojowe.

2 ROZWÓJ STRATEGICZNY GMINY DO 2030 ROKU

2.1. WIZJA ROZWOJU

Wizja rozwoju jest „obrazem” pożądanego stanu, który będzie efektem realizacji podejmowanej Strategii. Ukazuje Gminę w perspektywie strategicznej do 2030 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych celów i działań oraz osiągnięcie zamierzonych rezultatów. Wizja pełnić będzie funkcję scalającą i integrującą poszczególnych interesariuszy (odbiorców i uczestników) inicjatyw strategicznych. Może być też elementem wykorzystywanym w celach promocyjnych.

WIZJA ROZWOJU GMINY MYSZYNIC

Gmina Myszyńiec jest ośrodkiem atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów, rozwija się w sposób zrównoważony, wykorzystując przy tym swoje walory środowiskowe oraz potencjał lokalnej społeczności.

Gmina Myszyńiec to region dbający o środowisko przyrodnicze i ład przestrzenny, który chroni zasoby i walory dziedzictwa kulturowego oraz umacnia więzi lokalne, tradycje i folklor.

Rozwój gminy Myszyńiec będzie realizowany w oparciu o równowagę pomiędzy rozwojem gospodarczym, ochroną środowiska i rozwojem społecznym mieszkańców (zasada zrównoważonego rozwoju, ang. *sustainable development*).

Najważniejszą wartością dla rozwoju Gminy będzie ukształtowanie atrakcyjnej i przyjaznej przestrzeni do zamieszkania, wypoczynku i działalności gospodarczej. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez sukcesywny wzrost gospodarczy, postęp społeczny, właściwy stan i jakość środowiska naturalnego oraz aktywną partycypację społeczną wspieraną przez skuteczny Samorząd.

Rozwój opierać się będzie na wykorzystaniu potencjałów wewnętrznych, w tym walorów środowiska oraz bogatej spuścizny kulturowej i historycznej Kurpi. Szczególnie istotnym elementem będzie integracja społeczna mieszkańców i wykształcenie kapitału społecznego, przede wszystkim więzi międzyludzkich, stopnia zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wpłyną one na jakość rządzenia, zwiększą poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym, a także przyczynią się do ograniczenia wykluczenia społecznego.

Ponadto, w celu osiągnięcia zakładanej wizji rozwoju Gminy istotne będzie zniwelowanie słabych stron, poprzez przekucie „słabości” w „cechę” oraz ukierunkowanie podejmowanych działań na zapobieganie zagrożeniom rozwojowym, zwłaszcza w zakresie wykluczenia transportowego i cyfrowego. Znaczenie będzie miała również aktywna promocja Gminy „na zewnątrz”, w tym współpraca z innymi jednostkami administracji publicznej.

2.2. FILARY ROZWOJU

Osiągnięcie wysokiego poziomu rozwoju gminy Myszyńiec wymagać będzie ukształtowania trzech zasadniczych filarów rozwoju, wzajemnie na siebie oddziaływujących, nieoderwalnych od przestrzeni i środowiska (spoiwa) oraz wpływających na ich funkcjonowanie. Działania rozwojowe powinny z jednej strony zmierzać do zrównoważonego rozwoju wszystkich z trzech filarów, a z drugiej uwzględniać wpływ na przestrzeń i wykorzystywać potencjały środowiskowe.

FILARY ROZWOJU

Filar I: Dobrobyt społeczeństwa

Szeroko pojęty dobrobyt mieszkańców i przebywających na terenie gminy Myszyniec, obejmujący wysoką jakość życia, optymalne do skali Gminy i jej zasobów warunki do wypoczynku i rekreacji, sprzyjający klimat dla biznesu i działalności gospodarczej.

Filar II: Tożsamość i kapitał społeczny

Stale umacniana tożsamość kurpiowska i chronione dziedzictwo kulturowe oraz wysoki poziom rozwoju kapitału społecznego, wykorzystujący potencjał kulturowy i kreatywny mieszkańców.

Filar III: Mobilność i komunikacja

Optymalna, w stosunku do uwarunkowań zewnętrznych, dostępność transportowa i cyfrowa, wsparta przez aktywną promocję Gminy.

Spoiwo: Przestrzeń/ Środowisko

Zrównoważone wykorzystanie przestrzeni i zasobów środowiska (*sustainable development*), stanowiące fundament wszelkich działań.

Ryc. 3 Filary rozwoju gminy Myszyniec

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

2.3. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

W oparciu o zdefiniowane filary rozwoju, mając na względzie cel nadrzędny, jakim jest osiągnięcie zakładanej wizji rozwoju gminy Myszyniec, formułuje się strategiczne założenia rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym – cele strategiczne i cele operacyjne.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy i wskazują generalne kierunki postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju Gminy. Cele operacyjne to narzędzie i sposoby realizacji poszczególnych celów strategicznych.

2.4. KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA

Zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne realizowane będą za pośrednictwem kierunków działań oraz, tam gdzie jest to możliwe, konkretnych działań. Kierunki działań i poszczególne działania stanowią podstawę wdrażania Strategii. Kierunki działań i działania sformułowano zgodnie z koncepcją dotyczącą efektywnego zarządzania: *SMART* (ang. *Specific, Measurable, Achievable, Realistic, Time-bound*). Polega ona na sformułowaniu celów **S**precyzowanych, **M**ierzalnych, **O**siągalnych, **R**ealistycznych i **O**graniczonych czasowo.

CEL STRATEGICZNY 1:		KONKURENCYJNA, WARTA ZAMIESZKANIA I POBYTU GMINA MYSZYNIC	
CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
1.1.	Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej	1.1.1.	Rozwój infrastruktury oczyszczania ścieków, poprzez: A. Rozbudowę lub modernizację oczyszczalni ścieków w Myszyńcu. B. Rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej. C. Budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych.
		1.1.2.	Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w wodę, poprzez: A. Rozbudowę lub modernizację ujęcia wody w Wykrocie. B. Rozbudowę sieci wodociągowej.
		1.1.3.	Rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej, poprzez: A. Budowę kanalizacji deszczowej w Myszyńcu. B. Realizację obiektów małej retencji wodnej, w tym przydomowych zbiorników retencyjnych.
		1.1.4.	Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w gaz, poprzez: A. Realizację gazociągu przewodowego relacji Gadomskie – Wykrot – Drężek – Myszyńiec – Myszyńiec Stary. B. Wspieranie podłączeń odbiorców do sieci gazowej.
		1.1.5.	Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej poprzez: A. Realizacja sieci i obiektów zapewniających dostawę energii elektrycznej. B. Przebudowa napowietrznych linii elektroenergetycznych na linie kablowe.
		1.1.6.	Wsparcie działań na rzecz budowy biogazowni.
		1.1.7.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną.
1.2.	Poprawa warunków zamieszkania i bezpieczeństwa publicznego	1.2.1.	Kompleksowa rewitalizacja obszarów w mieście Myszyńcu oraz na terenach wiejskich.
		1.2.2.	Poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez: A. Modernizacje i remonty obiektów i terenów użyteczności publicznej. B. Poprawa estetyki istniejących przestrzeni publicznych, w tym wzbogacenie małą architekturą i zielenią. C. Tworzenie nowych terenów zieleni, w tym zieleni urządzonej i „błękitno-zielonej” infrastruktury. D. Utrzymanie czystości i porządku przestrzeni publicznych. E. Okazjonalne i sezonowe aranżacje i wzbogacenie przestrzeni publicznych. F. Modernizację i rozbudowę chodników. G. Modernizację i rozbudowę oświetlenia ulicznego. H. Stosowanie jednolitego systemu identyfikacji i informacji w Gminie (ujednoliczone wizualnie tablice z nazwami ulic, mapy, rozkłady jazdy, tablice informacyjne).
		1.2.3.	Poprawa bezpieczeństwa publicznego, poprzez: A. Monitoring wizyjny przestrzeni publicznych i miejsc niewralgicznych. B. Współpracę z policją i strażą pożarną, w tym organizacyjną i rzeczową, związaną ze współfinansowaniem zakupów niezbędnego sprzętu i wyposażenia.

			<p>C. Podejmowanie działań i inicjatyw na rzecz utrzymania właściwego poziomu bezpieczeństwa.</p> <p>D. Wsparcie inicjatyw, kursów i szkoleń na rzecz pogłębiania wiedzy i umiejętności praktycznych postępowania w sytuacjach kryzysowych.</p>
		1.2.4.	<p>Poprawa warunków zamieszkania w budownictwie komunalnym poprzez:</p> <p>A. Modernizację i remonty istniejących budynków i lokali komunalnych.</p> <p>B. Adaptację budynków użyteczności publicznej na cele mieszkalne.</p> <p>C. Realizacja nowych budynków i mieszkań komunalnych.</p>
		1.2.5.	<p>Wspieranie estetyki zainwestowania w budownictwie prywatnym, poprzez:</p> <p>A. Ustalanie jednolitych zasad zagospodarowania w zakresie parametrów i wskaźników zabudowy.</p> <p>B. Wsparcie dla działań modernizacyjnych, w tym termomodernizacyjnych.</p> <p>C. Organizację konkursów i zachęt mających na celu poprawę estetyki obiektów i przestrzeni.</p> <p>D. Przeciwdziałanie nielegalnym formom użytkowania przestrzeni.</p> <p>E. Uporządkowanie reklam i nośników reklamowych poprzez wykorzystanie mechanizmów ustawy krajobrazowej.</p>

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
1.3.	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej	1.3.1.	<p>Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze, poprzez:</p> <p>A. Realizację szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, kajakowych) i miejsc wypoczynku na trasach.</p> <p>B. Budowę małej infrastruktury turystycznej (altany, miejsca do grillowania, wiaty, ławy, stoły itd.).</p> <p>C. Stworzenie warunków do uprawiania turystyki i rekreacji w sezonie zimowym.</p> <p>D. Promocja i wykorzystanie obiektów zabytkowych (widokowa wieża kościelna, muzeum multimedialne i inne).</p>
		1.3.2.	<p>Wzrost zasobności bazy turystycznej i okołoturystycznej, poprzez:</p> <p>A. Rozbudowę bazy noclegowej, w tym wsparcie agroturystyki.</p> <p>B. Rozbudowę i poprawę jakości bazy gastronomicznej, w tym wspieranie regionalnych tradycji kulinarnych (kuchni staropolskiej i regionalnej).</p> <p>C. Utrzymanie we właściwym stanie istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej.</p> <p>D. Realizację nowych boisk, placów zabaw, siłowni zewnętrznych i innych, ogólnodostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych.</p> <p>E. Budowę basenu w Myszyńcu.</p> <p>F. Budowę integracyjnego placu zabaw z elementami edukacji ekologicznej i regionalnej.</p>
		1.3.3.	Kreowanie nowego kierunku rozwoju branży turystycznej – turystyki biznesowej, w oparciu o kompleks „Kurpiowska Kraina”.
		1.3.4.	Stworzenie punktu informacji turystycznej.
		1.3.5.	Organizacja i promocja imprez i wydarzeń sportowych, turystycznych i kulturalnych, w tym:
			<p>A. Organizacja cyklicznych imprez i wydarzeń, w tym promujących tradycje regionalne, ukierunkowanych na zwiększenie obecności turystów i promocję Gminy i regionu.</p> <p>B. Organizacja sezonowych imprez sportowych, wydarzeń kulturalnych i konkursów.</p> <p>C. Organizacja wystaw i ekspozycji promujących działalność artystyczną i kulturalną.</p>

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
1.4.	Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu	1.4.1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> A. Wspieranie Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie informowania o usługach pośrednictwa zawodowego oraz ofertach pracy. B. Organizacja kursów i szkoleń dla bezrobotnych, w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy, dostosowanych do zapotrzebowania przedsiębiorców funkcjonujących w Gminie. C. Wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych. D. Organizacja praktyk i staży w Urzędzie Miejskim w Myszyńcu i podległych jednostkach organizacyjnych. E. Wdrożenie systemu doradztwa i pośrednictwa zawodowego przy Urzędzie Miejskim w Myszyńcu. F. Wsparcie w podejmowaniu działalności gospodarczej, w tym działalności pozarolniczej.
		1.4.2. Rozwój sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> A. Wspieranie przedsiębiorstw i przedsiębiorców na etapie „start-up” – ulgi w podatkach i opłatach lokalnych, pomoc w uzyskaniu dofinansowań, pomoc w dostępie do terenów inwestycyjnych. B. Wspieranie dywersyfikacji działalności gospodarczej. C. Wspieranie przedsiębiorstw z zakresie tworzenia nowych miejsc pracy. D. Wspieranie działań realizowanych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.
		1.4.3. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej poprzez: <ul style="list-style-type: none"> A. Stworzenie skonkretyzowanej i inicjującej oferty inwestycyjnej w oparciu o przygotowane formalnie i uzbrojone tereny inwestycyjne. B. Stworzenie systemu zachęt do podejmowania działalności inwestycyjnej, w tym ulgi w podatkach i opłatach lokalnych, wsparcie instytucjonalne. C. Stworzenie aktywnego punktu informacyjnego dla przedsiębiorców i inwestorów (punktu obsługi inwestora).

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
1.5.	Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego	1.5.1. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> A. Wzmocnienie produktywności gospodarstw rolnych, w tym modernizacja gospodarstw i zwiększenie zasobności i jakości sprzętu, maszyn i urządzeń rolniczych. B. Wspieranie wykształconych kierunków produkcji rolnej i przemysłu rolno-spożywczego. C. Wspieranie nowych kierunków upraw lub hodowli. D. Wspieranie tworzenia miejsc pracy w rolnictwie. E. Organizacja spotkań związanych z nowoczesnymi formami działalności rolniczej.
		1.5.2. Wzrost znaczenia lokalnych produktów rolniczych, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> A. Wspieranie lokalnego rynku rolno-spożywczego – lokalnego przetwórstwa, handlu detalicznego prowadzonego przez rolników, sprzedaży i dostaw bezpośrednich do konsumentów (w tym z wykorzystaniem potencjału Internetu). B. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji produktów tradycyjnych, regionalnych i ekologicznych.
		1.5.3. Wspieranie i promocja działalności rolniczej: <ul style="list-style-type: none"> A. Współdziałanie z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego i innymi podmiotami w zakresie organizowania bezpłatnych szkoleń dla rolników. B. Wspieranie organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność rolniczą. C. Promowanie ekologicznej produkcji rolniczej. D. Promowanie innowacji w rolnictwie. E. Promowanie wytwórczości produktów tradycyjnych i regionalnych, F. Wspieranie rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.

CEL STRATEGICZNY 2:
ZINTEGROWANA SPOŁECZNIE, KREATYWNA I KULTYWUJĄCA TRADYCJE GMINA MYSZYŃCIEC

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
2.1.	Podtrzymanie i dalsze kształtowanie tożsamości regionalnej i przywiązania do tradycji kurpiowskiej	2.1.1.	<p>Propagowanie tożsamości i kształtowanie wizerunku kulturowego gminy Myszyniec, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Kreowanie Myszynca, jako głównego ośrodka budowania tożsamości regionalnej („stolicy Kurpi”). B. Kreowanie Myszynca, Wykrotu i Wydmus jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej. C. Kreowanie pozostałych miejscowości, jako ośrodków wspierających i kultywujących tradycje kurpiowskie.
		2.1.2.	<p>Ochrona, pielęgnowanie i promowanie spuścizny kulturowej materialnej i niematerialnej, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Podnoszenie świadomości kulturowej mieszkańców. B. Tworzenie klimatu społecznej akceptacji dla ochrony dziedzictwa kulturalnego w wymiarze materialnym. C. Wspieranie działalności indywidualnej, w tym artystów i rzemieślników. D. Wspieranie działalności organizacji i stowarzyszeń, w zakresie promowania kultury kurpiowskiej, na forum krajowym i międzynarodowym.
		2.1.3.	<p>Utrwalanie i upowszechnianie kultury i twórczości kurpiowskiej, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Wspieranie działalności instytucji kultury. B. Wspieranie działalności artystów, twórców, zespołów regionalnych, kół gospodyń wiejskich oraz innych organizacji i stowarzyszeń związanych z kulturą i twórczością kurpiowską. C. Wspieranie postaw i inicjatyw obywatelskich na rzecz podtrzymania dziedzictwa kulturowego i folkloru. D. Wspieranie rozwoju edukacji kulturalnej i artystycznej dzieci, młodzieży i dorosłych. E. Organizację i promocję wydarzeń, imprez i projektów kulturowych, opartych o tradycje i specyfikę regionu. F. Udział i wspieranie udziału w regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeniach kulturalnych i promocyjnych. G. Wzmacnianie uczestnictwa w kulturze, w tym poprzez technologię cyfrową (e-kultura, digitalizacja i udostępnianie zbiorów i zasobów archiwalnych).
		2.1.4.	<p>Współpraca z innymi regionami w Polsce i na świecie, w celu wspierania interakcji pomiędzy tradycjami i kulturami.</p>

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
2.2.	Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	2.2.1.	<p>Poprawa bazy dydaktycznej, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Budowę biblioteki w Myszyncu. B. Audyt wyposażenia szkół i przedszkoli. C. Modernizacja i doposażenie placówek oświatowych i bibliotek. D. Stworzenie nowoczesnych sal lekcyjnych, w tym modernizacja i wyposażenie pracowni komputerowych, językowych oraz zawodowych i laboratoriów. E. Utworzenie placówki opieki żłobkowej. F. Racjonalne wykorzystanie, rozbudowa i systematyczna modernizacja zaplecza sportowego placówek oświatowych.
		2.2.2.	<p>Rozwój potencjału dydaktycznego, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Podniesienie jakości kształcenia praktycznego w szkołach. B. Doskonalenie zawodowe nauczycieli. C. Wsparcie nauczycieli w zakresie przygotowania uczniów do zawodów, konkursów i olimpiad. D. Monitoring poziomu nauczania w placówkach oświatowych.

		2.2.3.	<p>Rozwój kształcenia dzieci i młodzieży:</p> <p>A. Wzmocnienie kompetencji kluczowych uczniów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dbałość o kulturę języka ojczystego, • znajomość języków obcych, • kompetencje matematyczne, • kompetencje informatyczne, • innowacyjność i przedsiębiorczość, • edukację ekologiczną, • umiejętność uczenia się, • kształtowanie właściwych postaw społeczno-obywatelskich, • świadomość i ekspresja kulturalna. <p>B. Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej.</p> <p>C. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych lub z niepełnosprawnością.</p> <p>D. Wspieranie poradnictwa specjalistycznego i terapeutycznego.</p> <p>E. Stworzenie tzw. Rzecznika Praw Ucznia.</p> <p>F. Inicjowanie i wspieranie działalności w zakresie organizacji i udoskonalania zajęć, wydarzeń pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.</p>
		2.2.4.	<p>Rozwój kształcenia i kompetencji osób dorosłych, poprzez:</p> <p>A. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych osób dorosłych.</p> <p>B. Wspieranie reorientacji zawodowej osób poszukujących lub zmieniających pracę.</p> <p>C. Wspieranie postaw przedsiębiorczych i samozatrudnienia.</p>
		2.2.5.	<p>Podniesienie poziomu zaangażowania rodziców w proces edukacyjno-wychowawczy, poprzez:</p> <p>A. Zwiększenie zaangażowania rodziców w życie szkoły.</p> <p>B. Kształtowanie właściwego autorytetu nauczyciela i uświadamianie jego roli w procesie edukacyjno-wychowawczym.</p> <p>C. Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców dzieci sprawiających kłopoty wychowawcze.</p> <p>D. Wykorzystanie platform multimedialnych lub aplikacji mobilnych do kontaktu z rodzicami.</p>
		2.2.6.	<p>Wspieranie inicjatyw obywatelskich oraz działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń w zakresie prowadzenia aktywności społecznych i obywatelskich.</p>
		2.2.7.	<p>Zwiększenie poziomu partycypacji mieszkańców w zarządzaniu Gminą, poprzez:</p> <p>A. Tworzenie mechanizmów i narzędzi konsultacji społecznych.</p> <p>B. Wprowadzenie budżetu obywatelskiego.</p> <p>C. Wzrost znaczenia i dostępności e-usług i e-urzędu.</p>

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
2.3.	Ograniczenie problemów społecznych	2.3.1.	Rozwój zintegrowanej oferty pomocy i usług społecznych w oparciu o Centrum Usług Społecznych w Myszyńcu.
		2.3.2.	<p>Wspieranie rodzin, poprzez:</p> <p>A. Wspieranie kobiet.</p> <p>B. Wzmacnianie więzi rodzinnych.</p> <p>C. Pomoc rodzinom niepełnym.</p> <p>D. Integracja społeczności Gminy.</p> <p>E. Profesjonalizacja kadr działających na rzecz rodziny.</p> <p>F. Utworzenie mieszkań chronionych.</p>
		2.3.3.	<p>Wspieranie prawidłowego rozwój dzieci i młodzieży, poprzez:</p> <p>A. Fachowe poradnictwo.</p> <p>B. Kształcenie młodych Liderów.</p> <p>C. Aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży.</p> <p>D. Ograniczanie zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>E. Rozwój kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży.</p>

		2.3.4.	<p>Walka z uzależnieniami, poprzez:</p> <p>A. Rozwój systemu specjalistycznego poradnictwa w obszarze uzależnień, poprzez Poradnię Leczenia Uzależnień.</p> <p>B. Profilaktyka i edukacja dedykowana dzieciom i młodzieży.</p> <p>C. Wspieranie organizacji promujących profilaktykę i leczenie zjawiska uzależnień.</p> <p>D. Pomoc rodzinom ze zjawiskiem uzależnienia i współuzależnienia.</p>
		2.3.5.	<p>Pomoc osobom starszym, poprzez:</p> <p>A. Wykorzystanie potencjału seniorów.</p> <p>B. Diagnoza i działania środowiska seniorów.</p> <p>C. Integracja osób starszych.</p> <p>D. Rozwój systemu opieki dla seniorów.</p>
		2.3.6.	<p>Pomoc osobom z niepełnosprawnością, poprzez:</p> <p>A. Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>B. Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych.</p> <p>C. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>D. Pomoc rodzinom z osobami niepełnosprawnymi.</p>
		2.3.7.	<p>Wspieranie inicjatyw na rzecz pomocy społecznej, w tym:</p> <p>A. Współpraca i koordynacja działań podmiotów polityki społecznej.</p> <p>B. Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych.</p> <p>C. Wspieranie wolontariatu.</p>
		2.3.8.	Pomoc psychologiczna dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
		2.3.8.	Integracja społeczna i zawodowa mniejszości narodowej.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
2.4.	Rozwój opieki zdrowotnej	2.4.1.	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, poprzez budowę Centrum Usług Medycznych.
		2.4.2.	Zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w szczególności leczenia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych, rehabilitacji oraz leczenia uzależnień.
		2.4.3.	Poprawa jakości i dostępności i wspieranie rozwoju różnych form usług zdrowotnych, w tym pielęgnacyjno-opiekuńczych.
		2.4.4.	Wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki zdrowia oraz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia.
		2.4.5.	<p>Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców, poprzez:</p> <p>A. Organizację zabaw, konkursów i imprez sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.</p> <p>B. Wspieranie działalności klubów sportowych, w tym wsparcie istniejących i rozwój kolejnych sekcji sportowych z priorytetem dla gier zespołowych oraz sekcji pływackich.</p>

**CEL STRATEGICZNY 3:
DOSTĘPNA KOMUNIKACYJNIE I CYFROWO GMINA MYSZYNIC**

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
3.1.	Zwiększenie dostępności transportowej	3.1.1.	Poprawa jakości i dostępności nadrzędnego układu komunikacyjnego, poprzez: A. Budowę obwodnicy miasta Myszyńiec w ciągu drogi krajowej nr 53. B. Rozbudowę i przebudowę drogi krajowej nr 53. C. Rozbudowę i przebudowę drogi wojewódzkiej nr 614 (dokończenie). D. Rozbudowę i przebudowę drogi wojewódzkiej nr 645 (dokończenie).
		3.1.2.	Poprawa jakości i dostępności podstawowego i uzupełniającego układu komunikacyjnego, poprzez: A. Rozbudowę i przebudowę dróg powiatowych, w szczególności dróg nr: 2504W, 2505W, 2585W. B. Modernizację lub rozbudowę i przebudowę istniejących dróg gminnych. C. Budowę nowych dróg gminnych.
		3.1.3.	Modernizacja dróg transportu rolniczego.
		3.1.4.	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprzez A. Realizację systemu sygnalizacji świetlnej w Myszyńcu. B. Przebudowę skrzyżowań. C. Przebudowę przejść dla pieszych. D. Wykonanie oznakowania poziomego lub pionowego. E. Ustalanie stref zakazu parkowania na wybranych odcinkach ulic w mieście Myszyńcu. F. Instalację progów zwalniających na drogach gminnych przebiegających przez zwarte tereny osiedlowe.
		3.1.5.	Budowa, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym (chodników, poboczy, parkingów i innej infrastruktury towarzyszącej).
		3.1.6.	Rozwój ścieżek rowerowych, poprzez: A. Realizację (dokończenie) ciągu pieszo-rowerowego pomiędzy Myszyńcem, a Myszyńcem Starym w sąsiedztwie drogi krajowej nr 53. B. Realizację ścieżek rowerowych w formie pasów i kontrapasów. C. Realizację ścieżek rowerowych pełniących funkcję tras turystycznych (oznakowanie ścieżek istniejących, wyznaczanie nowych ścieżek).
		3.1.7.	Zwiększenie dostępu do usług komunikacji zbiorowej, poprzez zwiększenie liczby przystanków autobusowych oraz modernizację przystanków istniejących.
		3.1.8.	Wspieranie budowy infrastruktury do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych, w tym elektrycznych.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
3.2.	Zwiększenie dostępności cyfrowej i telekomunikacyjnej	3.2.1.	Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu, poprzez: A. Realizację sieci światłowodowej, obejmującej docelowo wszystkie gminne miejscowości. B. Wspieranie działań na rzecz udostępnienia innowacyjnych rozwiązań zapewniających dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych, w tym technologii satelitarnych.
		3.2.2.	Zwiększenie dostępności mobilnych sieci komórkowych, poprzez: A. Poprawa przepustowości i jakości połączeń telefonii komórkowej. B. Poprawa przepustowości i jakości mobilnego Internetu w technologii 4G (LTE). C. Wspieranie działań na rzecz udostępnienia zasięgu mobilnego Internetu w technologii 5G.
		3.2.3.	Rozwój e-usług publicznych oraz dostępności i jakości e-urzędu, poprzez: A. Doskonalenie form przekazu treści portalu internetowego Urzędu Miejskiego.

			<p>B. Zwiększenie dostępności portalu internetowego Urzędu Miejskiego, dla osób niepolskojęzycznych – wprowadzenie innych wersji językowych.</p> <p>C. Poprawa jakości portali internetowych jednostek organizacyjnych i instytucji, podległych Gminie.</p> <p>D. Wprowadzenie możliwości e-spotkań z władzami i pracownikami Gminy.</p> <p>E. Stworzenie aplikacji mobilnej Gminy Myszyniec.</p> <p>F. Rozwój i poprawa funkcjonalności Systemu Informacji Przestrzennej Gminy.</p>
		3.2.4.	Wspieranie wykorzystania i rozwoju technologii cyfrowych w działalności gospodarczej.
		3.2.5	Popularyzacja metod i możliwości wykorzystania Internetu, zwłaszcza wśród osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
3.3.	Aktywna promocja Gminy	3.3.1.	Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej, w oparciu o posiadane zasoby materialne (infrastruktura) i niematerialne (dziedzictwo kulturowe, walory przyrodnicze).
		3.3.2.	Stworzenie kompleksowej oferty inwestycyjnej, w oparciu o przygotowane tereny inwestycyjne.
		3.3.3.	Doskonalenie wykorzystania mediów społecznościowych w działaniach informacyjnych, promocyjnych i w dialogu ze społeczeństwem.
		3.3.4.	<p>Upowszechnienie informacji o Gminie, jako atrakcyjnym miejscu wypoczynku i inwestycji poprzez:</p> <p>A. Stworzenie gminnego portalu internetowego dedykowanego branży turystycznej.</p> <p>B. Stworzenie gminnego portalu internetowego dedykowanego przedsiębiorcom i inwestorom.</p> <p>C. Udział w wystawach i targach samorządowych.</p> <p>D. Realizację medialnej kampanii reklamowej o zasięgu ogólnokrajowym.</p> <p>E. Realizację kampanii billboardowej o zasięgu ponadlokalnym.</p> <p>F. Wydawanie materiałów promocyjnych w postaci folderów, map, przewodników itp. oraz ich dystrybucja.</p> <p>G. Realizacja i upowszechnienie reklamy audiowizualnej (klipu video) nt. atrakcji i terenów inwestycyjnych.</p> <p>H. Organizacja konkursów wiedzy o regionie i gminie Myszyniec.</p> <p>I. Stworzenie znaku (loga) promocyjnego Gminy.</p> <p>J. Promowanie wydarzeń kulturalnych i walorów kulturowych Gminy.</p> <p>K. Promowanie lokalnych produktów żywnościowych i wytwórczości rzemieślniczej, jako stanowiących wizerunek Gminy.</p>
		3.3.5.	Zawiązanie współpracy partnerstwa (gminy partnerskie) w celu wymiany kulturalnej, gospodarczej i informacyjnej.
		3.3.6.	Nawiązanie współpracy z artystami, twórcami oraz innymi osobami, zwłaszcza obecnymi w przestrzeni medialnej, w celu dzielenia doświadczeń z mieszkańcami Gminy, inspiracji do kształtowania postaw dla dzieci i młodzieży, do promocji Gminy.

CEL STRATEGICZNY 4:

PRZYJAZNA ŚRODOWISKU I ZRÓWNOWAŻONA PRZESTRZENIE GMINA MYSZYŃCIEC

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.1.	Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna	4.1.1.	Dążenie do zwartości zabudowy, poprzez: A. Koncentrację zabudowy poszczególnych miejscowości, w oparciu o dostępną infrastrukturę komunikacyjną i techniczną. B. Przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na tereny otwarte, wartościowe przyrodniczo i zagrożone powodzią.
		4.1.2.	Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w szczególności dla: A. Myszyńca i Myszyńca Starego. B. Terenów rozwojowych pozostałych miejscowości. C. Terenów aktywności gospodarczej (formalne ustanowienie potencjalnych terenów inwestycyjnych).
		4.1.3.	Opracowanie analizy aktualności studium i planów miejscowych oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy.
		4.1.4.	Uświadamianie społeczności lokalnej w zakresie istoty i znaczenia racjonalnego planowania przestrzennego, poprzez: A. Przeprowadzania warsztatów, szkoleń lub spotkań. B. Zwiększanie roli partycypacji społecznej przy opracowaniu dokumentów planowania przestrzennego.
		4.1.5.	Pozyskiwanie nowych terenów inwestycyjnych, poprzez wykup oraz zmianę przeznaczenia na potrzeby funkcjonowania strefy aktywizacji gospodarczej.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.2.	Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego	4.2.1.	Wspieranie prac konserwatorskich, w tym restauratorskich, renowacyjnych i rewitalizacyjnych obiektów i obszarów zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji zabytków).
		4.2.2.	Modernizacja i remonty pozostałych obiektów o wartościach kulturowych (obiektów niewpisanych do rejestru zabytków oraz nieujętych w ewidencji zabytków).
		4.2.3.	Adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji, w tym społecznych, kulturalnych, historycznych lub edukacyjnych.
		4.2.2.	Przestrzeganie zasad zagospodarowania w odniesieniu do stref ochrony konserwatorskiej, w tym: A. strefy "A" ochrony konserwatorskiej – obejmującej teren cmentarza, zespołu kościelnego z plebanią oraz przyległe tereny otwarte. B. strefy "B" ochrony konserwatorskiej – obejmującej ciąg ulicy Sienkiewicza na odcinku od ul. Reymonta do ul. Plac Wolności oraz fragmentu ul. Bema i ciągu ul. Stacha Konwy. C. strefy „B1” ochrony konserwatorskiej – obejmującej miejsce występowania byłego cmentarza żydowskiego.
		4.2.5.	Renowacja i właściwa ekspozycja kapliczek i krzyży przydrożnych.
		4.2.6.	Powiększanie zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez powiększanie katalogu obiektów i obszarów ujętych w ewidencji zabytków.
		4.2.7.	Rozwój infrastruktury kultury poprzez: A. Modernizację i tworzenie placówek kulturalnych. B. Nabycie wyposażenia na potrzeby placówek kulturalnych i instytucji kultury.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.3	Ochrona i zachowanie walorów środowiska	4.3.1.	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo, poprzez: A. Ochronę ustanowionych form ochrony przyrody. B. Ustanowienie nowych form ochrony przyrody. C. Przeciwdziałanie fragmentacji składowych ponadlokalnego systemu przyrodniczego (korytarzy i płatów ekologicznych o randze ponadlokalnej).

		4.3.2.	Racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi poprzez: A. Ochronę zwartych kompleksów leśnych. B. Zwiększanie lesistości.
		4.3.3.	Racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych i powierzchniowych poprzez: A. Kontrolę i utrzymanie sprawności urządzeń zaopatrzenia w wodę, ukierunkowane na zmniejszenie strat własnych wody, w tym modernizację lub rozbudowę ujęcia wody w Wykrocie. B. Ustanowienie strefy ochronnej dla istniejącego ujęcia wody w Wykrocie. C. Wykorzystanie rekreacyjnego zbiornika w Wykrocie w sposób zapewniający ochronę wód przed zanieczyszczeniem. D. Rozbudowa infrastruktury do organizowania spływów kajakowych na rzece Rozoga w sposób zapewniający ochronę wód przed zanieczyszczeniem.
		4.3.4.	Ochrona gleb wysokiej klasy, poprzez zachowanie przeznaczenia rolniczego gruntów chronionych klas bonitacyjnych.
		4.3.5.	Ochrona zachowawcza złóż kopalin udokumentowanych.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.4.	Poprawa stanu i jakości środowiska	4.4.1.	Wdrażanie rozwoju niskoemisyjnego, poprzez: A. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w tym ograniczanie zjawiska „niskiej emisji”. B. Zwiększenie efektywności energetycznej. C. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
		4.4.2.	Rozwój systemu gospodarki odpadami, poprzez: A. Selektywne zbieranie odpadów. B. Usuwanie wyrobów zawierających azbest. C. Usuwanie folii rolniczej i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej. D. Utrzymanie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w miejscu zamkniętego i zrehabilitowanego składowiska odpadów komunalnych w Myszyńcu. E. Budowę nowych wiat śmietnikowych i poprawa dostępności istniejących lub posadowienie nowych pojemników do gniazdowej zbiórki odpadów komunalnych. F. Eliminację miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych. G. Zmniejszenie zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa.
		4.4.3.	Zapewnienie dobrego stanu wód, poprzez: A. Rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-ściekowej. B. Monitorowanie jakości wód. C. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. D. Budowę szczelnych zbiorników na gnojowicę lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych. E. Wspieranie i promocja ograniczenia nadmiernego stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin.
		4.4.4.	Rekultywacja gruntów i zdegradowanych gleb, poprzez: A. Eliminację niekoncesjonowanej eksploatacji złóż piasków i żwirów. B. Rekultywacja terenów o niekorzystnych przekształceniach powierzchni ziemi, w tym wyrobisk. C. Poprawa warunków glebowych poprzez racjonalne nawożenie i stosowanie odpowiednich upraw, zwłaszcza roślin przyczyniających się do powstawania próchnicy, lub wapnowanie gleb.
		4.4.5.	Ograniczenie uciążliwości akustycznych poprzez: A. Minimalizację istniejących uciążliwości akustycznych. B. Zapobieganie potencjalnym uciążliwościom akustycznym.
		4.4.6.	Monitoring zanieczyszczeń środowiska i wdrożenie mechanizmów i narzędzi ograniczających działalność wpływającą na zanieczyszczenie.
		4.4.7.	Edukacja ekologiczna mieszkańców w szczególności w zakresie: A. Ochrony klimatu i jakości powietrza. B. Segregacji odpadów i szkodliwości spalania odpadów.

CEL OPERACYJNY		KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA	
4.5.	Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu	4.5.1.	Ochrona przed podtopieniami, suszą i deficytem wody, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> A. Utrzymanie we właściwym stanie funkcjonalności urządzeń melioracji wodnych. B. Ograniczenie strat wody poprzez jej ponowne wykorzystanie do celów gospodarczych („deszczówka”, „szara woda”). C. Retencjonowanie wód, w szczególności realizacja obiektów małej retencji wodnej.
		4.5.2.	Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> A. Przeciwdziałanie dalszej zabudowie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. B. Zachowanie wolnych od zabudowy łąk i pastwisk w dolinie Rozogi na wschód od Myszyńca, jako naturalnego rozlewiska rzeki w przypadku powodzi).
		4.5.3.	Wsparcie działań na rzecz adaptacji do postępujących zmian klimatu, zwłaszcza przystosowania do ekstremalnych zjawisk pogodowych.

3 OCZEKIWANE REZULTATY I WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Poszczególne kierunki działań i działania realizowane będą poprzez świadome kształtowanie polityki władz gminy Myszyniec, w tym:

- podejmowanie działań inwestycyjnych,
- podejmowanie działań aktywizujących poszczególne podmioty publiczne, w tym jednostki organizacyjne i instytucje, oraz podmioty prywatne, w tym mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje i stowarzyszenia,
- podejmowanie działań promocyjnych,
- podejmowanie dalszych działań planistycznych i strategicznych.

Oczekuje się, że rezultatem podejmowanych wysiłków będzie zaistnienie sformułowanej wcześniej wizji rozwoju. Ponadto, w wyniku wdrażania poszczególnych działań oczekuje się ukształtowania zidentyfikowanych, zasadniczych filarów rozwoju, stanowiących fundament stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Myszyniec.

Poniżej zaprezentowano wskaźniki realizacji planowanych celów operacyjnych, które mają służyć procesom monitoringu strategii rozwoju Gminy, a tym samym ocenie stopnia realizacji poszczególnych kierunków działań i działań. Określone wskaźniki odnoszą się do realizowanych celów operacyjnych, w tym poszczególnych zadań. Ich złożoność wynika z dostępu danych zastanych. Ocena generalna realizacji Strategii powinna obrazować dokonujące się w nim zmiany. W tym celu w tabeli poniżej zaprezentowano sugerowane wskaźniki dla oceny efektów w wyodrębnionych obszarach. Należy pamiętać, aby podczas raportowania efektów uwzględniać te same wskaźniki. Takie działanie umożliwi rzetelną analizę porównawczą i ocenę skuteczności wdrażania strategii rozwoju Gminy. Niektóre zadania określone w Strategii były wdrażane przed określaniem nowych ram rozwoju. Jednak w celu utrzymania dobrych praktyk, należy je utrzymywać poprzez cykliczne odtwarzanie, stąd w niektórych przypadkach wskaźnik bazowy równa się wskaźnikowi docelowemu.

Tab. 3 Sugerowane wskaźniki dla 1 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	OCZEKIWANY TREND
Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej	Odsetek budynków podłączonych do sieci wodociągowej	%	↑
	Odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej	%	↑
	Liczba osób korzystająca z miejskiej oczyszczalni ścieków	-	↑
	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	-	↑
	Liczba zbiorników bezodpływowych	-	↓
	Długość kablowych linii elektroenergetycznych	km	↑
	Udział budynków podłączonych do sieci gazowej	%	↑
Poprawa warunków zamieszkania i bezpieczeństwa publicznego	Liczba zmodernizowanych i/lub wyremontowanych obiektów i terenów użyteczności publicznej	-	↑
	Długość rozbudowanych i/lub zmodernizowanych odcinków chodników	km/m	↑
	Liczba budynków mieszkalnych	-	↑
	Liczba mieszkań	-	↑
	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	↑

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	OCZEKIWANY TREND
	Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę	m ²	↑
	Liczba mieszkań komunalnych	-	↑
	Liczba wyremontowanych i/lub zmodernizowanych budynków i lokali komunalnych	-	↑
	Odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę	%	↑
	Odsetek mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany	%	↑
	Liczba stwierdzonych przestępstw na terenie Gminy	-	↓
Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej	Długość ścieżek rowerowych	km	↑
	Liczba kwater agroturystycznych	-	↑
	Liczba miejsc noclegowych	-	↑
	Liczba ogólnodostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych	-	↑
	Liczba zorganizowanych imprez sportowych	-	↑
	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych	-	↑
Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu	Liczba zorganizowanych kursów i/lub szkoleń dla osób bezrobotnych	-	↑
	Liczba uzyskanych dofinansowań/ulg	-	↑
	Liczba praktyk oraz staży w Urzędzie Miejskim i podległych jednostkach administracyjnych	-	↑
	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	↑
	Udział ludności w wieku produkcyjnym	%	↑
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	-	↑
	Wysokość dochodów Gminy ogółem	zł	↑
	Wysokość dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca	zł	↑
Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego	Udział wydatków inwestycyjnych w stosunku do ogółu wydatków	%	↑
	Liczba ekologicznych gospodarstw rolnych	-	↑
	Liczba zorganizowanych spotkań związanych z nowoczesnymi formami prowadzenia działalności rolniczej	-	↑
	Wartość udzielonych dofinansowań	zł	↑
	Liczba osób otrzymująca dochody z działalności rolniczej	-	↓

Materiał źródłowy: Opracowane własne.

Tab. 4 Sugerowane wskaźniki dla 2 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	OCZEKIWANY TREND
Podtrzymanie i dalsze kształtowanie tożsamości regionalnej i przywiązania do tradycji kurpiowskiej	Liczba zorganizowanych wydarzeń i/lub imprez opartych o tradycje i specyfikę regionu.	-	↑
	Kwota przeznaczona na działalność instytucji kultury	zł	↑
	Liczba zorganizowanych szkoleń i/lub warsztatów z zakresu edukacji kulturalnej i artystycznej dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych	-	↑

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	OCZEKIWANY TREND
Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Liczba rozbudowanych i/lub zmodernizowanych placówek oświatowych	-	↑
	Liczba zmodernizowanych oraz doposażonych sal lekcyjnych	-	↑
	Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych	-	↑
	Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych	%	↑
	Średni wynik uczniów na egzaminie 8 klasistów	%	↑
	Odsetek uczniów zaliczających egzamin maturalny	%	↑
	Liczba zorganizowanych zajęć i wydarzeń pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży	-	↑
	Współczynnik ruchu rzeczywistego	‰	↑
	Liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców	-	↑
	Liczba kursów i szkoleń dla osób dorosłych mających na celu podniesienie ich umiejętności i kwalifikacji zawodowych	-	↑
	Frekwencja w wyborach powszechnych	%	↑
Ograniczenie problemów społecznych	Liczba udzielonych porad terapeutycznych i psychologicznych	-	↑
	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej	%	↓
	Stopa bezrobocia	%	↓
	Liczba stowarzyszeń oraz organizacji zrzeszająca osoby starsze	-	↑
	Liczba obiektów użyteczności publicznej w których zlikwidowano bariery dla osób niepełnosprawnych	-	↑
	Liczba zorganizowanych spotkań zespołu interdyscyplinarnego w celu przeciwdziałaniu zjawisku przemocy	-	
	Liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży w celu przeciwdziałania różnym formom uzależnień	-	↑
	Liczba organizacji pozarządowych	-	↑
Rozwój opieki zdrowotnej	Liczba aptek w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	-	↑
	Liczba przychodni lekarskich na 10 tys. mieszkańców	-	↑
	Liczba zorganizowanych konkursów lub wydarzeń sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych	-	↑
	Liczba zorganizowanych spotkań dotyczących profilaktyki i ochrony zdrowia dla wszystkich grup społecznych	-	↑
	Liczba członków w klubach sportowych	-	↑
	Liczba udzielonych porad z zakresu specjalistycznej opieki medycznej	-	↑

Materiał źródłowy: Opracowanie własne

Tab. 5 Sugerowane wskaźniki dla 3 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	OCZEKIWANY TREND
Zwiększenie dostępności transportowej	Długość przebudowanych odcinków drogi krajowej nr 53	km	↑
	Długość przebudowanych i zmodernizowanych odcinków dróg wojewódzkich	km	↑
	Długość przebudowanych i zmodernizowanych odcinków dróg powiatowych	km	↑
	Długość przebudowanych i zmodernizowanych odcinków dróg gminnych	km	↑
	Długość nowo wybudowanych dróg gminnych	km	↑
	Liczba przebudowanych skrzyżowań	-	↑
	Liczba nowo zbudowanych parkingów	-	↑
	Długość nowych odcinków chodników	km/m	↑
	Liczba zainstalowanych progów zwalniających na drogach gminnych	-	↑
	Liczba punktów do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych, w tym elektrycznych	-	↑
Zwiększenie dostępności cyfrowej i telekomunikacyjnej	Liczba miejscowości, w których realizowana jest sieć światłowodowa	-	↑
	Liczba stacji bazowych telefonii komórkowej (GSM)	-	↑
	Liczba miejscowości, z dostępem sieci 5G	-	↑
	Liczba zorganizowanych szkoleń i/lub warsztatów dotyczących możliwości wykorzystania Internetu wśród osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym	-	↑
	Liczba zorganizowanych e-spotkań z władzami oraz pracownikami Gminy	-	↑
Aktywna promocja Gminy	Liczba zorganizowanych konkursów wiedzy o regionie i gminie Myszyniec	-	↑
	Liczba gmin partnerskich	-	↑

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

Tab. 6 Sugerowane wskaźniki dla 4 celu strategicznego

CELE OPERACYJNE	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	MIARA	OCZEKIWANY TREND
Świadoma i aktywna polityka przestrzenna	Powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	%	↑
Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego	Liczba obiektów i/ lub obszarów wpisanych do gminnej ewidencji lub rejestru zabytków, w których zrealizowano prace konserwatorskie, restauratorskie, renowacyjne lub rewitalizujące	-	↑
	Liczba wyremontowanych i/lub zmodernizowanych obiektów o wysokich wartościach kulturowych, które nie zostały wpisane do gminnego rejestru lub ewidencji zabytków	-	↑
	Liczba przebudowanych i/lub zmodernizowanych placówek kulturalnych	-	↑
	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków	-	↑
	Liczba obiektów wpisanych ewidencji zabytków	-	↑

Ochrona i zachowanie walorów środowiska	Lesistość	%	↑
	Liczba form ochrony przyrody	-	↑
	Liczba zorganizowanych szkoleń i/lub warsztatów wśród mieszkańców z zakresu edukacji ekologicznej	-	↑
Poprawa stanu i jakości środowiska	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	-	↑
	Liczba wymienionych nisko sprawnych i nieefektywnych urządzeń grzewczych	-	↑
	Liczba odnawialnych źródeł energii (systemy indywidualne)	%	↑
	Łączna moc elektrowni wykorzystujących źródła odnawialne (inne niż systemy indywidualne)		
	Liczba stacji monitorujących jakość powietrza atmosferycznego	-	↑
	Liczba przeprowadzonych kontroli sposobu ogrzewania budynków	-	↑
	Stosunek odpadów zebranych selektywnie do ogółu odpadów	%	↑
	Liczba budynków, w których usunięto wyroby zawierające azbest/masa usuniętych wyrobów zawierających azbest w kg	-	↑
Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu	Liczba obiektów małej retencji wodnej	-	↑

Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

4 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

Gmina Myszyniec jest średniej wielkości gminą miejsko-wiejską, położoną na pograniczu województwa mazowieckiego i warmińsko-mazurskiego. Jej trzonem komunikacyjnym jest droga krajowa nr 53, łącząca Myszyniec z siedzibą powiatu ostrołęckiego – miastem Ostrołęką. Ponadto, stosunkowo najważniejsze ciągi komunikacyjne to drogi wojewódzkie nr: 614 relacji Myszyniec – Chorzele i 645 relacji Myszyniec – Łomża, a także droga powiatowa relacji Myszyniec – Pełty – Wielbark.

Jednocześnie Gmina położona jest peryferyjnie w stosunku do dużych miast rangi wojewódzkiej. Średni czas podróży transportem samochodowym do Olsztyna zajmuje ok. 1h 30 min, do Białegostoku ok. 2h min., natomiast do Warszawy ok. 2h 30 min. Nadto, uwzględniając przyszłościowy, docelowy układ sieci dróg ekspresowych i autostrad gmina Myszyniec odznaczać się będzie relatywnie niskim poziomem dostępności transportowej w ujęciu krajowym.

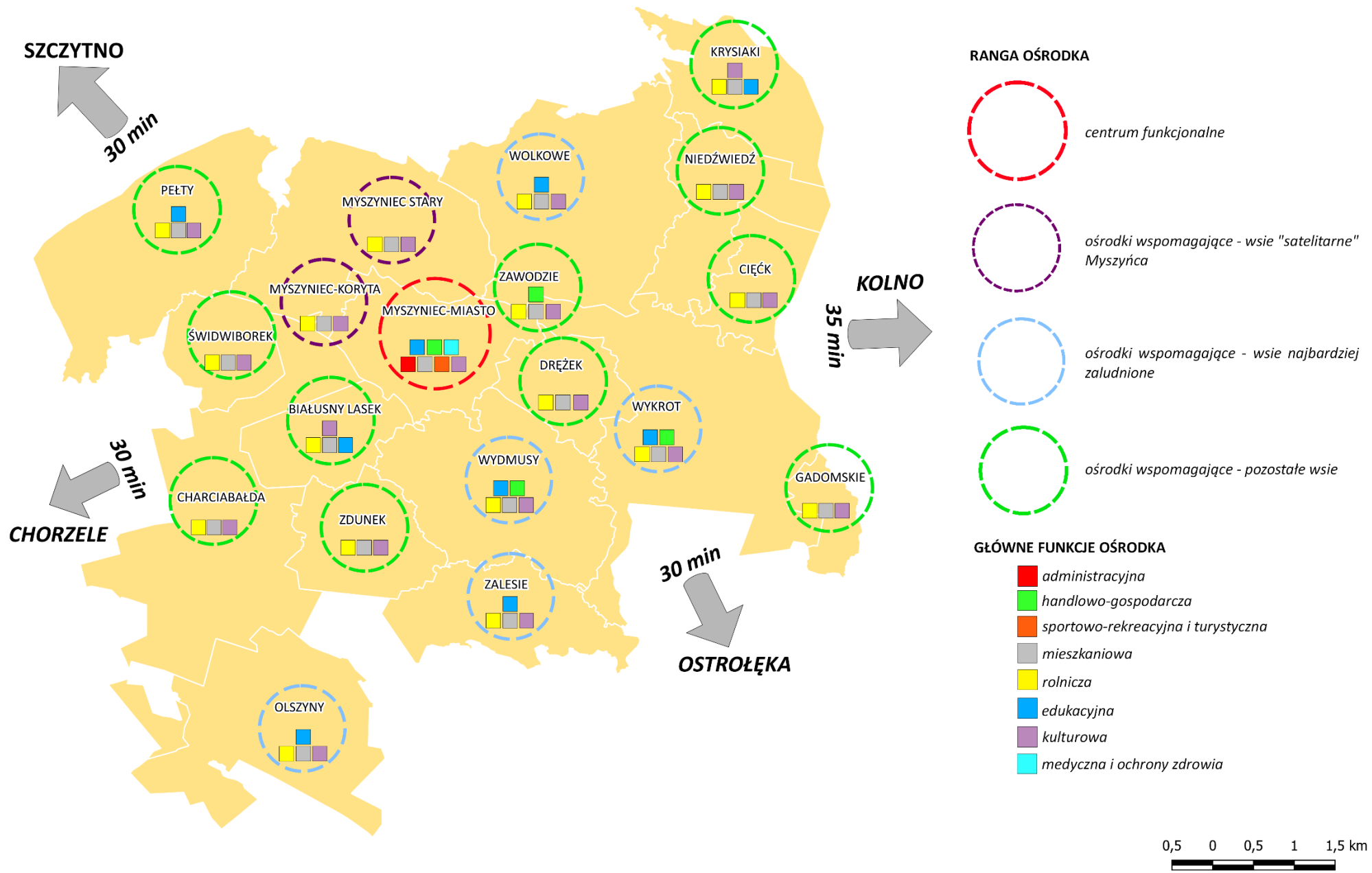
W ujęciu generalnym obserwuje się stosunkowo duże zróżnicowanie wewnętrzne pod względem zasobów środowiska naturalnego, demografii czy wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Największe walory środowiska naturalnego skupiają się w południowo-zachodniej oraz zachodniej części Gminy. Wyrazem wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych jest przede wszystkim ustanowiony Obszar Natura 2000 Bory Chrobotkowe Karaska PLH140047 oraz przebiegające ponadlokalne korytarze ekologiczne. Różnice poszczególnych elementów (czynników, zasobów, zjawisk) społecznych, ekonomicznych, czy w infrastrukturze widoczne są w szczególności w odniesieniu do miasta Myszyniec oraz terenów wiejskich.

Aby prawidłowo sformułować strategiczne cele rozwojowe, poza zdefiniowaniem sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, należy zdiagnozować strukturę funkcjonalną gminy. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej to schemat obrazujący zbiór elementów, które w szczególny sposób wpływają na szeroko pojęty rozwój społeczno-gospodarczy, odbywający się na terytorium gminy.

W odniesieniu do gminy Myszyniec, najistotniejszym ośrodkiem funkcjonalnym jest miasto Myszyniec, będące siedzibą Gminy i wyraźnie najbardziej zaludnioną miejscowością. W obrębie Myszyńca skupiają się funkcje administracyjne, edukacyjne, kulturowe, handlowo-gospodarcze oraz mieszkaniowe. Ponadto, w mieście świadczony są również usługi medyczne i ochrony zdrowia, a także znajdują się obiekty o charakterze sportowo-rekreacyjnym i turystycznym. Myszyniec stanowi zatem „centrum funkcjonalne” Gminy.

Wszystkie pozostałe jednostki posiadają rangę „ośrodków wspomagających”. Należą do nich miejscowości „satelitarne” Myszyńca (Myszyniec Stary i Myszyniec-Koryta), wsie relatywnie najbardziej zaludnione (Olszyny, Wolkowe, Wydmusy, Wykrot i Zalesie), oraz wszystkie pozostałe wsie (Białusny Lasek, Cięćk, Charciabałda, Drężek, Gadomskie, Krysiaki, Niedźwiedź, Pełty, Świdwiborek, Zdunek, Zawodzie). Powyższe jednostki pełnią głównie funkcje rolnicze i mieszkaniowe, a także funkcje wspomagające, jak edukacyjne, kulturowe, handlowo-gospodarcze, czy sportowo-rekreacyjne i turystyczne, w zależności od miejscowości. Ponadto wszystkie miejscowości pełnią funkcję kulturową (spuścizna kultury kurpiowskiej obecna jest w całej Gminie).

Ustala się, że miasto Myszyniec w dalszym ciągu pełnić będzie rolę „centrum funkcjonalnego”, a wszystkie pozostałe miejscowości, jako „ośrodki wspomagające”, będą w równym stopniu istotne dla strategicznego rozwoju Gminy – zakłada się równoważny rozwój całego obszaru gminy Myszyniec.

Ryc. 4 Model struktury funkcjonalno- przestrzennej gminy Myszyniec
 Materiał źródłowy: Opracowanie własne.

5 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w Gminie obejmują tworzenie warunków przestrzennych podnoszących jej konkurencyjność i atrakcyjność, poprawę warunków życia mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między aktywnością ekonomiczną, społeczną, a środowiskiem przyrodniczym i kulturowym. Wzmocnienie potencjału Gminy należy uzyskać przez kształtowanie optymalnej struktury użytkowania i ładu przestrzennego oraz właściwe ukierunkowanie dalszego rozwoju sieci osadniczej.

Głównym ośrodkiem usługowym i zarządzania o najwyższej aktywności społecznej i gospodarczej, stymulującym rozwój całej Gminy, pozostanie nadal miasto Myszyńiec. Koncentrują się tu zadania inwestycyjne z zakresu administracji i usług: oświaty, ochrony zdrowia, kultury, sportu, mieszkalnictwa, produkcji, gospodarki komunalnej, obsługi rolnictwa, infrastruktury społecznej i technicznej o zasięgu lokalnym. Dalszy rozwój i niezawodność systemów infrastruktury technicznej przyczyni się do podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności gminy dla inwestorów z zewnątrz.

Generalne ustalenie i rekomendacje w zakresie kierunków polityki przestrzennej to:

- **zapewnienie ładu przestrzennego** poprzez racjonalne kształtowanie struktur przestrzennych w strefach osadnictwa (mieszaniowej i usług), aktywizacji gospodarczej, turystyczno-rekreacyjnej, rolniczej i przyrodniczej, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, ekonomicznych i społecznych oraz infrastrukturalnych i kulturowych;
- **wzmocnienie funkcji miasta Myszyńiec** jako głównego ośrodka rozwoju, oddziałującego i stymulującego wzrost gospodarczy całej Gminy;
- **wzmocnienie funkcji poszczególnych wsi gminnych**, jako ośrodków wspomagających strategiczny rozwój Gminy;
- **poprawa sprawności infrastruktury technicznej**, poprzez dalszy rozwój systemów oczyszczania ścieków i zaopatrzenia w wodę, poprawę bezpieczeństwa elektroenergetycznego na poziomie dystrybucyjnym, w tym rozwój niskoemisyjny Gminy, gazyfikację obszarów Gminy, racjonalną gospodarkę odpadami, rozwój i modernizację infrastruktury telekomunikacyjnej,
- **poprawa efektywności transportowej**, poprzez budowę obwodnicy miasta Myszyńca, modernizację dróg i budowę nowych odcinków dróg o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, rozwój systemu ścieżek pieszo-rowerowych i rowerowych;
- **ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i poprawa ich stanu** poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami użytkowymi środowiska, ochronę przyrody, zabezpieczenie przed degradacją i pogarszaniem stanu poszczególnych komponentów środowiska oraz zachowanie i wzmacnianie systemu powiązań przyrodniczych (korytarzy i płatów ekologicznych);
- **zrównoważone kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej** poprzez wykorzystanie potencjału i struktury użytków rolnych w Gminie, w tym rozwój rolnictwa w kierunku hodowlanym, a w obrębie gruntów ornych o relatywnie najlepszych warunkach agroekologicznych rozwój rolnictwa w kierunku upraw roślinnych;
- **zrównoważone kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej** poprzez racjonalne wykorzystanie gospodarcze lasów do tego predysponowanych oraz ochronę zasobów leśnych;
- **wykorzystanie potencjału rekreacyjno-turystycznego**, zwłaszcza turystyki wypoczynkowej, turystyki przyrodniczej i kwalifikowanej oraz turystyki kulturowej (poznawczej), w oparciu o bazę turystyczną, walory przyrodnicze i kulturowe;

- **ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej**, w tym dalsze kształtowanie tożsamości regionalnej i klimatu społecznej akceptacji dla ochrony dziedzictwa kulturowego.

Polityka przestrzenna gminy Myszyniec w poszczególnych sferach funkcjonalnych powinna przyjmować następujące zasady zagospodarowania:

- **w sferze osadnictwa:**

- rozwój Myszyńca jako lokalnego ośrodka wzrostu gospodarczego, pełniącego rolę administracyjną, usługowo-gospodarczą i mieszkaniową;
- wzmacnianie roli Myszyńca jako ośrodka budowania tożsamości regionalnej;
- rozwój poszczególnych wsi gminnych jako wielofunkcyjnych ośrodków koncentracji zabudowy mieszkaniowej oraz usług z zakresu obsługi mieszkańców;
- dalszy rozwój usług z zakresu obsługi ludności;
- kontynuacja i uzupełnienia istniejącej zabudowy – obejmuje tereny zainwestowane wraz z rezerwami przestrzennymi, które umożliwiają dalszy rozwój zabudowy poprzez kontynuację dotychczasowej struktury urbanistycznej;
- optymalna koncentracja zabudowy, w tym przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na tereny wartościowe przyrodniczo oraz tereny zagrożone powodzią;
- dalsza rozbudowa i budowa nowej infrastruktury technicznej, zwłaszcza w zakresie systemów gospodarki wodno-ściekowej i infrastruktury komunikacyjnej;
- renowacja zabudowy mieszkaniowej tego wymagającej;

- **w sferze produkcyjnej i produkcyjno-usługowej:**

- rozwój gospodarczy Gminy w oparciu o wytypowaną strefę aktywizacji gospodarczej i potencjalne tereny inwestycyjne;
- kompleksowe uzbrojenie potencjalnych terenów inwestycyjnych aktywizacji gospodarczej;
- rozwój lokalnego potencjału produkcyjnego i wspieranie innowacyjności;
- rozwój stref produkcyjnych poprzez lokowanie obiektów produkcyjnych, produkcyjno-usługowych i gospodarczych w sposób zapewniający minimalizację negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze i warunki życia ludzi (nie planuje się lokalizacji zakładów o dużym ryzyku lub zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej);

- **w sferze turystyczno-rekreacyjnej:**

- rozwój turystyki przyrodniczej i kwalifikowanej w oparciu o występujące walory przyrodnicze (zbiorniki „Wykrot” i „Zawodzie”, rzeki Rozoga i Szkwa, występowanie „pasma przyrodniczo-krajobrazowego rzeki Omulew”, potencjał rekreacyjny lasów, dobry stan ogólny środowiska) oraz szlaki turystyczne (funkcjonujący, ponadregionalny szlak rowerowy *VeloMazovia*, wyznaczony w ramach przebiegu istniejących dróg, a także główne lokalne trasy pieszo-rowerowe i wodne planowane do wyznaczenia lub oznakowania);
- rozwój turystyki kulturowej w oparciu o tożsamość regionalną (kultywowane tradycje kurpiowskie), zasoby dziedzictwa kulturowego (zabytki architektury i budownictwa, historyczny charakter miasta Myszyniec) oraz dobra kultury współczesnej (ośrodki twórczości ludowej, wydarzenia i imprezy kulturalne);
- rozwój turystyki wypoczynkowej i biznesowej w oparciu o potencjał rekreacyjny zbiornika „Wykrot” i kompleks „Kurpiowska Kraina” oraz agroturystykę;

- **w sferze rolnictwa:**
  - rozwój produkcji zwierzęcej, zwłaszcza hodowli bydła mlecznego;
  - intensyfikacja produkcji roślinnej na gruntach ornych o relatywnie wysokiej w skali Gminy przydatności rolniczej;
  - wprowadzenie zalesień na gruntach rolnych niskich klas bonitacyjnych oraz nieużytkach, które docelowo powinny wzmocnić system ekologiczny minimalizacją przeznaczenia na cele nierolnicze terenów o najwyższej przydatności rolniczej;
  - utrzymanie we właściwym stanie technicznym sieci rowów i kanałów melioracyjnych;
- **w sferze przyrodniczej:**
  - zachowanie ustanowionych form ochrony przyrody poprzez realizację zagospodarowania nie wpływającego negatywnie na cele i przedmiot ich ochrony;
  - zachowanie związków funkcjonalno-przestrzennych między ekosystemami pełniącymi głównie funkcje przyrodnicze, poprzez podtrzymanie i wzmocnienie składowych systemu przyrodniczego Gminy;
  - racjonalne gospodarowanie zasobami użytkowymi środowiska;
  - ochrona zasobów środowiska przed zniszczeniem i degradacją, poprzez rozwój infrastruktury służącej ochronie środowiska, eliminację istniejących zagrożeń dla stanu sanitarnego zasobów środowiska lub minimalizację ich negatywnego oddziaływania.

6 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Obszary strategicznej interwencji (OSI) są określone w strategii rozwoju jako obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych, przestrzennych lub powiązaniach funkcjonalnych decydujących o występowaniu barier rozwoju lub możliwych do wykorzystania potencjałów rozwojowych.

W obowiązującej w dalszym ciągu „Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze” zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji w podziale na dwa typy:

– problemowe – (ostrołęcko-siedlecki, płocko-ciechanowski, radomski) - zgodnie z celami:

2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe;

2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze (KSRR);

– bieguny wzrostu – (Obszar Metropolitalny Warszawy) zgodnie z celem:

1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych (KSRR).

Gmina Myszyniec znalazła się w OSI ostrołęcko-siedleckim (problemowy), który wnioskowany jest do włączenia do Programu Operacyjnego Polska Wschodnia. *Jest to obszar, na którym występuje nadmierna kumulacja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, konflikty przestrzenne oraz dysfunkcje rozwojowe. Interwencje podejmowane na tych obszarach będą skierowane na przeciwdziałanie trwałej marginalizacji, utracie znaczenia gospodarczego oraz koncentracji patologicznych problemów społecznych, a także rozwijanie zdolności absorpcji impulsów docierających z obszarów lepiej rozwiniętych, głównie z OMW².*

Wśród działań kierowanych do OSI ostrołęcko-siedleckiego w odniesieniu do gminy Myszyniec na tle strategicznych kierunków rozwoju województwa, wymienić należy:

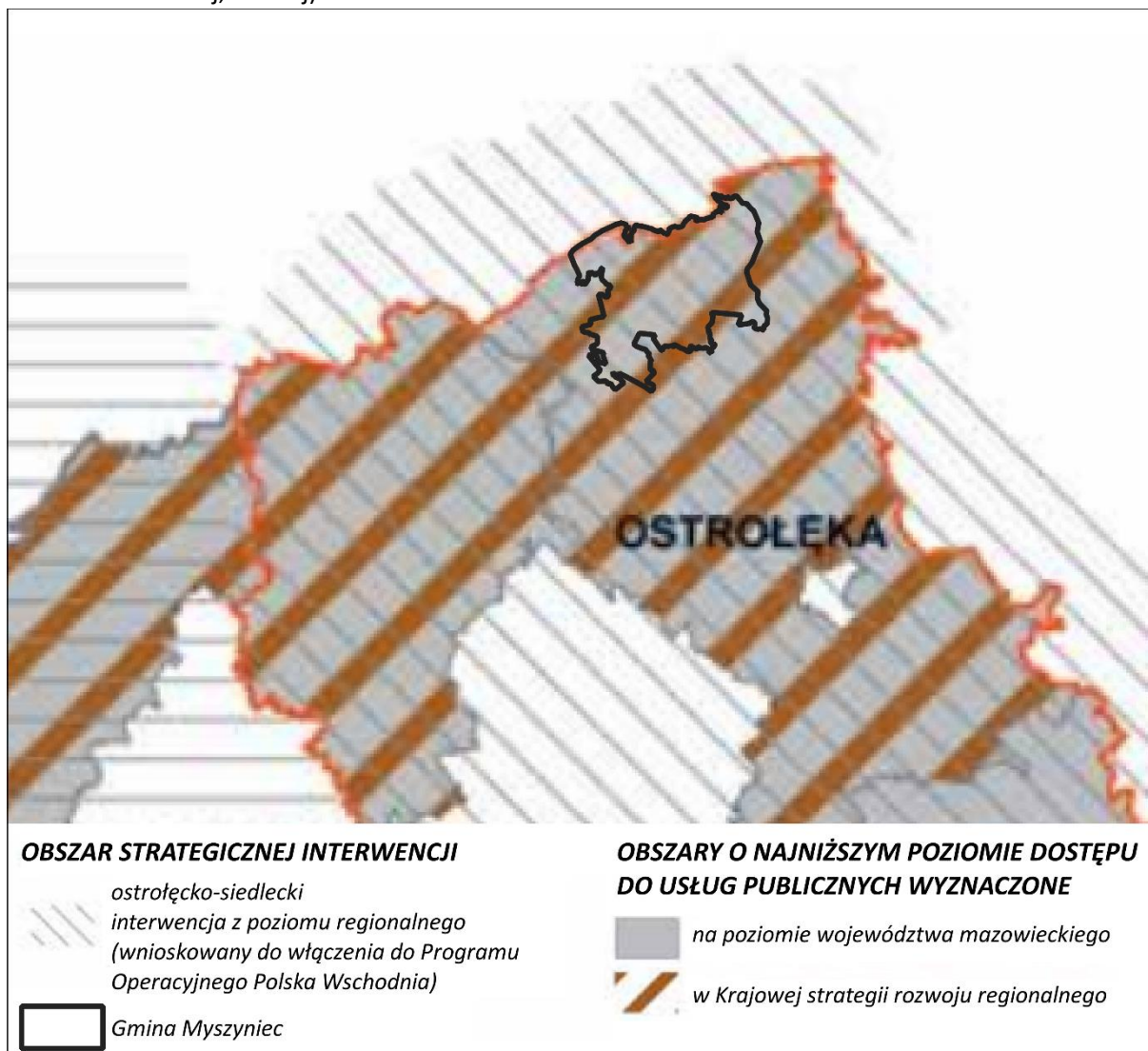
- Rozwój specjalizacji przemysłowych obszaru, w tym:
  - umacnianie wykształconych specjalizacji przemysłu: energetycznego, papierniczego, celulozowego, drzewnego, maszynowego, metalowego;
- Poprawę jakości i dostępności usług publicznych, poprzez:
  - utworzenie publicznej wyższej szkoły zawodowej w Ostrołęce;
- Przekształcenia w rolnictwie, w tym:
  - wspieranie grup producenckich oraz klastrów, zwłaszcza w zakresie surowców energetycznych, mleczarstwa, produkcji owoców i warzyw, pszczelarstwa.

Działania ukierunkowane do ostrołęckiego obszaru strategicznej interwencji, w szczególności w odniesieniu do gminy Myszyniec dotyczyć będą w szczególności:

- Poprawy dostępności do infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej poprzez:
  - wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej poprzez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej;
  - zwiększenie inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz gazową w celu poprawy jakości życia mieszkańców;
- Wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego oraz zwiększania atrakcyjności turystycznej podregionu poprzez:

² Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku.

- wykorzystanie potencjału przyrodniczego, w tym walorów nadrzecznych, szlaków turystycznych i licznych obszarów leśnych na potrzeby rekreacyjno-wypoczynkowe, np. agroturystyki;
- modernizację istniejącej infrastruktury turystycznej (m.in. renowacja obiektów zabytkowych), budowę nowych szlaków turystyki aktywnej (m.in. pieszej, rowerowej, wodnej, konnej).

Ryc. 5 Gmina Myszyńiec na tle wyznaczonych obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie mazowieckim

Material źródłowy: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze.

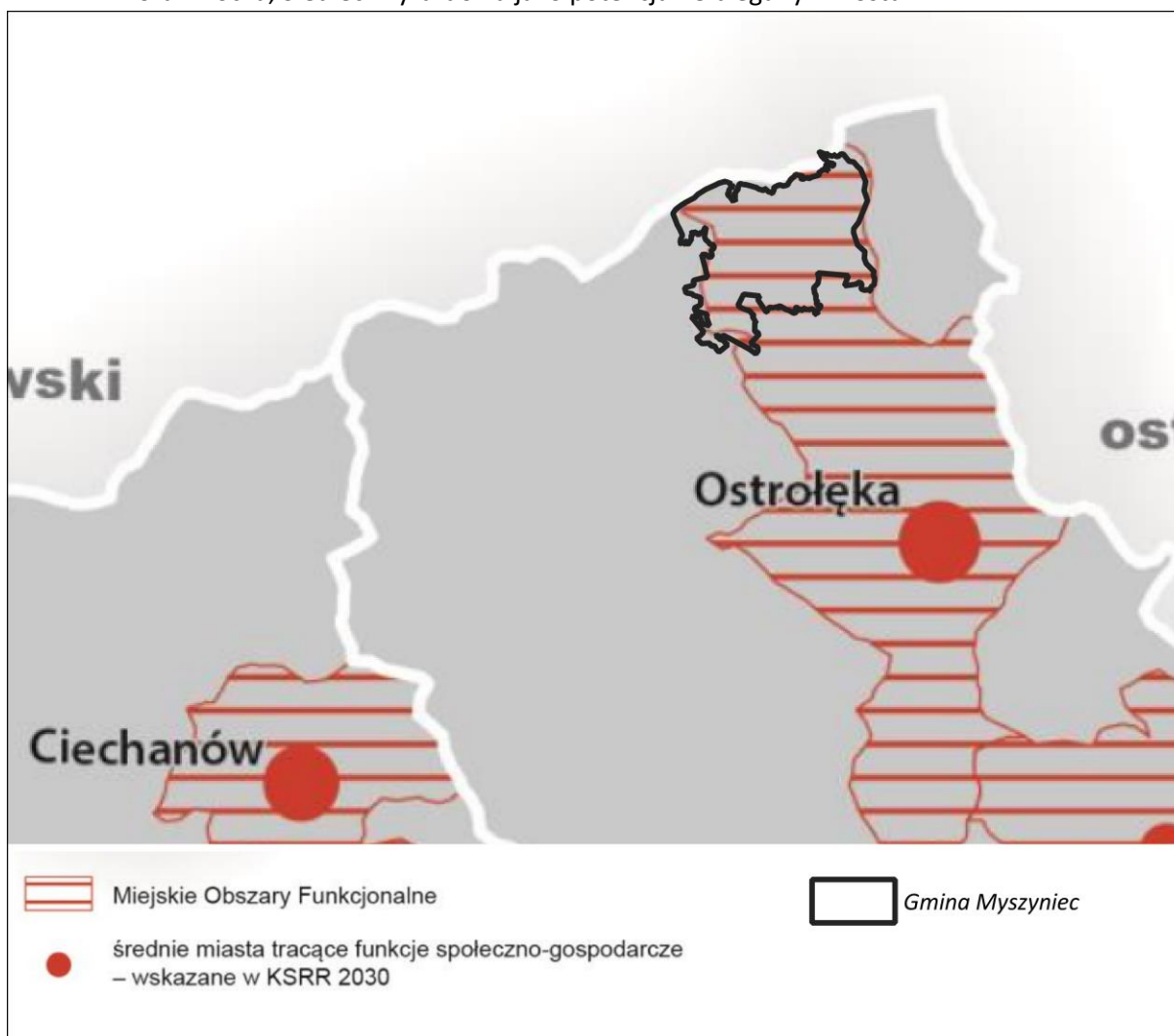
Jednocześnie na zaawansowanym etapie znajduje się aktualizacja w/w dokumentu, tj. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze – aktualnie po fazie konsultacji społecznych wraz z przeprowadzoną Prognozą Oddziaływania na Środowisko.

W procedowanej Strategii na poziomie regionalnym wyznaczone zostały obszary strategicznej interwencji (OSI) w podziale na dwa typy:

- problemowe – podregiony NUTS 3:
  - ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski;
- bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne:
  - miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu;

- miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalne bieguny wzrostu.

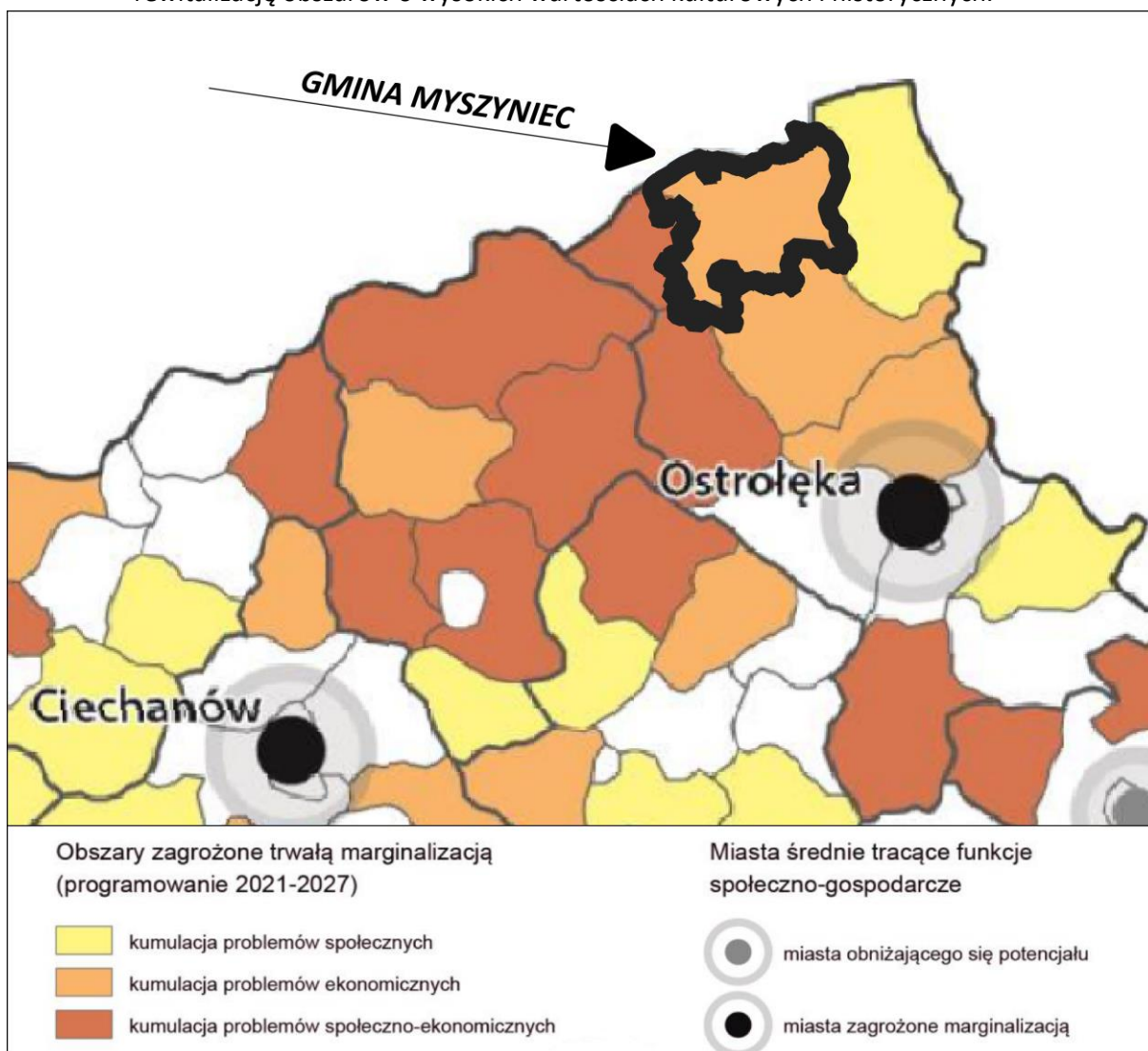
Ryc. 6 Gmina Myszyniec na tle wyznaczonych obszarów strategicznej interwencji (OSI) województwa mazowieckiego
 Materiał źródłowy: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze (projekt).

Zgodnie z niniejszą Strategią stwierdza się, iż gmina Myszyniec położona jest ostrołęckim obszarze problemowym, który zagrożony jest trwałą marginalizacją. Nastąpiła tutaj wówczas kumulacja problemów ekonomicznych.

Działania ukierunkowane do ostrołęckiego obszaru strategicznej interwencji, w szczególności w odniesieniu do gminy Myszyniec dotyczyć będą w szczególności:

- Poprawy dostępności do infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej poprzez:
  - wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej poprzez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej;
  - zwiększenie inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz gazową w celu poprawy jakości życia mieszkańców;
- Wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego oraz zwiększania atrakcyjności turystycznej podregionu poprzez:
  - wykorzystanie potencjału przyrodniczego, w tym walorów nadrzecznych, szlaków turystycznych i licznych obszarów leśnych na potrzeby rekreacyjno-wypoczynkowe, np. agroturystyki;

- modernizację istniejącej infrastruktury turystycznej (m.in. renowacja obiektów zabytkowych), budowę nowych szlaków turystyki aktywnej (m.in. pieszej, rowerowej, wodnej, konnej);
- rewitalizację obszarów o wysokich wartościach kulturowych i historycznych.

Ryc. 7 Gmina Myszyniec w odniesieniu do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w województwie mazowieckim
 Materiał źródłowy: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze (projekt).

Nie ustala się obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla Gminy. Obszarem działań rozwojowych i podejmowania wysiłków w celu rozwoju społeczno-gospodarczego jest cały obszar gminy Myszyniec, w granicach administracyjnych.

7 SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Rozdział opisany wstępnie, zredagowany zostanie w międzyczasie.

Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwoju to dwa niezależne procesy, choć pozostające ze sobą w ścisłym związku. Realizacja badania bieżącego (monitoring) i oceny końcowej rezultatów (ewaluacja) jest warunkiem koniecznym do tego, aby mógł on być realizowany w sposób konsekwentny i zgodnie z przyjętymi założeniami. Monitoring i ewaluacja będą stanowić procesy niezbędne dla śledzenia postępów we wdrażaniu i osiągnięciu celów w zakresie realizacji obranej wizji. Będą one także konieczne do podjęcia działań dotyczących dalszej przyszłości Gminy. Wskazane jest, aby aktualizacja strategii rozwoju nastąpiła przed końcem okresu obowiązywania niniejszej Strategii Rozwoju Gminy.

Monitoring i ewaluacja wymagają uprzedniego zorganizowania. W tym celu niezbędna jest współpraca i koordynacja poszczególnych wydziałów lokalnej administracji. Wskazane jest powołanie w strukturach Gminy zespołu odpowiedzialnego za monitorowanie, okresowe raportowanie oraz końcową ocenę efektów wdrożeniowych. Rolą Zespołu ds. wdrażania strategii rozwoju Gminy powinno być przede wszystkim:

- gromadzenie niezbędnych danych o realizowanych zadaniach,
- raportowanie stopnia realizacji celów przewidzianych w programie,
- rozwijanie zagadnień związanych z rozwojem społecznym, gospodarczym i przestrzennym na szczeblu lokalnym,
- prowadzenie działań informacyjnych oraz akcji edukacyjnych powiązanych z wyznaczonymi zadaniami,
- komunikacja z interesariuszami.

Monitoring obejmować będzie bieżące gromadzenie danych oraz analizowanie przebiegu realizacji działań i zadań, z jednoczesną możliwością podjęcia ewentualnych przedsięwzięć korygujących. Korekty można przeprowadzić, jeśli zajdzie taka potrzeba, ponieważ proces wdrażania ustaleń strategii będzie w dalszym ciągu trwał. Wskazana jest koordynacja realizacji przyjętych założeń poprzez monitorowanie efektywności działań co najmniej raz w roku, począwszy od dnia jego uchwalenia. Monitorowanie wdrażania założeń przyczyni się do:

- określenia stopnia realizacji przyjętych działań,
- określenia stopnia wykonania założonych celów,
- oceny poziomu rozbieżności między stanem założonym a stanem wykonania założeń programu,
- rozpoznania przyczyn zaistniałych rozbieżności,
- stworzenia obszernej bazy zawierającej informację o uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych i przestrzennych Gminy,
- określenia skuteczności podejmowanych działań.

Ewaluacja obejmować będzie zebranie informacji, z wykorzystaniem danych gromadzonych w trakcie monitoringu, które umożliwią końcową ocenę oraz weryfikację procesu wdrażania strategii. Tym samym zmierzone i ocenione zostaną efekty założone do osiągnięcia – poszczególne cele operacyjne i przypisane im zadania. Rezultaty powinny być wyrażone zarówno w postaci ilościowej (wskaźniki), jak i jakościowej (rezultaty „miękkie”). Wyniki przeprowadzonej oceny stanowiąc będą bazę dla strategii na kolejne lata. Ewaluacja bazować będzie na:

- ocenie postępów we wdrażaniu założeń strategii rozwoju Gminy, w tym przygotowanie raportu,
- aktualizacji listy przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w kolejnych latach,
- aktualizacji celów i kierunków działań.

Przeprowadzenie procesów monitoringu i ewaluacji wiąże się ze znacznym zaangażowaniem zasobów ludzkich i środków finansowych. W procesie ewaluacji powinni zostać włączeni wszyscy Interesariusze. Jest to najskuteczniejsza metoda oceniania efektywności działań określonych w programie ochrony środowiska.

Dokumenty wykonawcze dla Strategii stanowić będzie w szczególności wykaz przedsięwzięć do Wieloletniej Prognozy Finansowej, który podlegać będzie corocznym aktualizacjom. Umieszczona we wspomnianych dokumentach lista przedsięwzięć zakwalifikowanych do realizacji będzie odzwierciedlać zapisane w Strategii cele i najważniejsze działania. Ściśle powiązane z dokumentem Strategii będą również budżet gminy i pozostałe dokumenty strategiczne, w tym np. Program Rewitalizacji, Program Ochrony Środowiska czy Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy.

8 RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja zadań przewidzianych w Strategii Rozwoju Gminy wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, co może stanowić największą barierę dla samorządu, przedsiębiorców i mieszkańców.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację Strategii jest Urząd Gminy. Rolę koordynatora prac wdrażających i aktualizacyjnych będzie pełnił komórka organizacyjna Urzędu odpowiedzialna za planowanie strategiczne. Ważne jest aby w procesie nie zabrakło różnorodnych partnerów i rozdzielenia ról pomiędzy specjalistów, partnerów społecznych i decydentów, dzięki temu Strategia nie jest wyłącznie procedurą urzędniczą, ale staje się płaszczyzną współpracy wszystkich środowisk społecznych odpowiedzialnych i zainteresowanych rozwojem Gminy. Zapewnienie sprawnego realizowania działań przyczyniających się do osiągnięcia postawionych celów wymagać będzie pozyskiwania funduszy zewnętrznych. Możliwe do wykorzystania źródła to np.:

- dotacje od innych jednostek administracyjnych,
- środki z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej przekazywane m.in. poprzez Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego czy środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Funkcjonujący w Polsce system finansowania może w znaczącym stopniu wpłynąć na realizację zakładanych celów. System ten jest wielopoziomowym i zróżnicowanym mechanizmem finansowania, w którym duży nacisk kładziony jest na szeroko rozumiany rozwój gospodarczy. Założenia programowe powinny obejmować jak największą liczbę mieszkańców oraz jak największy obszar danej jednostki. Ponadto powinny stymulować podejmowanie działań między lokalnych w ramach współpracy, która przyczynia się do ułatwienia procesu finansowania inwestycji, a także rozkłada ewentualne koszty ich utrzymania i eksploatacji.

Na system finansowania przedsięwzięć z zakresu rozwoju Gminy składają się instytucje oraz instrumenty ekonomiczne wraz z regulacjami zawierającymi zasady gromadzenia i tryb wykorzystania środków finansowych, do których należą:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- wsparcie z Banku Gospodarstwa Krajowego,
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,

- Europejski Fundusz Społeczny Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Europejski Fundusz Spójności,
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- programy rządowe skierowane do osób indywidualnych.

Do finansowania poszczególnych przedsięwzięć służą **programy krajowe i regionalne**, określające obszary wsparcia i wyznaczają konkretne działania. Podobnie, jak w poprzednich latach (perspektywach: 2007-2013, 2014-2020), tak również w perspektywie 2021-2027 około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne.

Aktualnie (kwiecień 2022) znany jest podział środków na poszczególne programy:

- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS)** – następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FENIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet to: ponad 25 mld euro.
- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)** – program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet to ok. 7,9 mld euro.
- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)** - następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)** - jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego Internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców. Planowany budżet FERC to ok. 2 mld euro.
- **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)** – nowy program dla makroregionu Polski Wschodniej będzie koncentrował się na czterech głównych obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowe. Oprócz 5 województw dotychczas objętych wsparciem: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, z nowego programu będzie korzystał także województwo mazowieckie bez Warszawy i dziewięciu otaczających ją powiatów. W puli FEPW jest ok. 2,5 mld euro.

- **Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE)** – program ma trzy głównie priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce. Budżet programu wyniesie 0,5 mld euro.
- **Fundusze Europejskie na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FEST)** – 4,4 mld euro (pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego).
- **Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ)** – 0,475 mld euro.
- **Fundusze Europejskie dla Rybactwa** – 0,5 mld euro.
- **programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej** – 0,56 mld euro.
- **Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 (FEM)** – Program regionalny wspierać będzie realizację celów polityki spójności. Główne cele to m.in. włączenie cyfrowe, społeczne i zawodowe mieszkańców Mazowsza, wzrost konkurencyjności MŚP, ochrona zdrowia, łagodzenie zmian klimatu, zwiększenie mobilności i dostęp do edukacji. Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 to jeden wspólny program regionalny o budżecie w wysokości 1,6 mld euro. Puła programu regionalnego uzupełniona zostanie również o dodatkowe fundusze, które będą w kolejnych miesiącach negocjowane w ramach tzw. kontraktów programowych. Dzięki podziałowi statystycznemu Mazowsze uniknęło zakwalifikowania w całości do kategorii regionów lepiej rozwiniętych w Unii Europejskiej, co łączyłoby się ze znacznym ograniczeniem środków i poziomów dofinansowania projektów.